

**Česká zemědělská univerzita v Praze**

Provozně-ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

**ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL DOSPÍVAJÍCÍ MLÁDEŽE A  
SMĚŘOVÁNÍ KE ZVÝŠENÍ SOCIÁLNÍ KOMPETENCE  
V ODOLNOSTI PROTI NEGATIVNÍM VLIVŮM  
(RYCHNOV NAD KNĚŽNOU)**

**Bakalářská práce**



**Vypracovala:** Vašátková Hana, DiS.

**Vedoucí bakalářské práce:** PhDr. Miroslav Polišínský, Csc.

Praha 2010

## Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „ Zdravý životní styl dospívající mládeže a směřování ke zvýšení sociální kompetence v odolnosti proti negativním vlivům (Rychnov nad Kněžnou) vypracovala zcela sama a že jsem všechny použité materiály a zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Praze, dne 25. 11. 2010

.....

Hana Vašátková, DiS.

## Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat PhDr. Miroslavu Poliškému, Csc. za odborné konzultace a vedení při zpracování bakalářské práce, Ing. Marii Čevonové za zprostředkování dotazníkového šetření, žákům Obchodní akademie T.G. Masaryka za spolupráci při vyplnění dotazníků.

**ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL DOSPÍVAJÍCÍ MLÁDEŽE A  
SMĚŘOVÁNÍ KE ZVÝŠENÍ SOCIÁLNÍ KOMPETENCE  
V ODOLNOSTI PROTI NEGATIVNÍM VLIVŮM (RYCHNOV  
NAD KNĚŽNOU)**

**Teenagers' Healthy Life Style - Increasing of Social  
Competencies for Resistance to Negative Influence**

**Souhrn**

Práce se zabývá zdravým životním stylem a volnočasovými aktivitami dospívající mládeže ve smyslu, zda ve zkoumaném regionu (Rychnov nad Kněžnou) se nachází dostatečné množství mimoškolních aktivit – vhodných podmínek pro zájmovou činnost dospívající mládeže a dostatečný přísun informací o následcích negativních vlivů, který dává dobrý základ pro snížení následků těchto negativních vlivů. Z podaného dotazníku, který je součástí práce, studentům místní střední školy jsem získala informace o jejich životním stylu a postoji k volnočasovým aktivitám.

**Klíčová slova**

Zdravý životní styl

Dospívající mládež

Volnočasové aktivity

Negativní vlivy

Rychnov nad Kněžnou

## **Summary**

This article is about a lifestyle and spare time activities for youngsters. The research is based in region Rychnov nad Kneznou. The research tries to find out if there are enough afterschool activities to do to improve their knowledge and gather an information about negative influence which directly help to decrease bad influence. I gather the information from questionnaire at local school about lifestyle and spare time activities.

## **Key words**

Healthy lifestyle

Youngsters/teenagers

Spare time activities

Negative influence

Rychnov nad Kneznou

## Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika .....	11
3	Literární rešerše .....	12
3.1	Zhodnocení literatury a definice základních pojmů .....	12
3.1.1	Zhodnocení literatury.....	12
3.1.2	Životní způsob, životní styl, životní sloh.....	12
3.1.2.1	Životní způsob .....	12
3.1.2.2	Životní styl.....	12
3.1.2.3	Životní sloh .....	15
3.1.2.4	Zdravý životní styl.....	16
3.1.3	Morálka, postoje a hodnoty, hodnotový systém .....	17
3.1.3.1	Morálka .....	17
3.1.3.2	Hodnoty a postoje .....	17
3.1.3.3	Hodnotový systém .....	17
3.1.4	Charakteristika dospívání .....	18
3.1.4.1	Dospívání .....	18
3.1.4.2	Sociologie mládeže .....	19
3.1.4.3	Puberta .....	20
3.1.4.4	Adolescence .....	21
3.1.4.5	Shrnutí kapitoly.....	22
3.1.5	Sociální kompetence .....	22
3.2	Mimoškolní aktivity.....	23
3.2.1	Zařízení pro mimoškolní aktivity .....	23
3.2.2	Volnočasové aktivity .....	24
3.2.2.1	Počítač.....	25
3.2.2.2	Sport.....	26
3.2.2.3	Ostatní volnočasové aktivity.....	26
3.3	Negativní vlivy, rizikové chování.....	27
3.3.1	Definice negativních vlivů – rizikové oblasti .....	27
3.3.1.1	Sociálně patologické jevy .....	27
3.3.2	Metodika doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.....	28
3.4	Okres Rychnov nad Kněžnou .....	30
4	Výzkumná část.....	32
4.1	Dotazníkové šetření – struktura a hypotézy.....	33
4.1.1	Struktura dotazníku a jeho obsah.....	34
4.1.2	Hypotézy .....	34
4.2	Výstupy a hodnocení dotazníkového šetření .....	35
4.2.1	Rozbor otázky: Máš vlastní počítač? .....	36
4.2.2	Rozbor otázky: Máte doma připojení na internet?.....	37
4.2.3	Rozbor otázky: Kolik času trávíš u počítače denně? .....	38
4.2.4	Rozbor otázky: Jak trávíš volný čas?.....	39
4.2.5	Rozbor otázky: Kouříš? .....	41
4.2.6	Rozbor otázky: Scházíte se se spolužáky či „partou“ v hospodě?.....	41
4.2.7	Rozbor otázky: Máš osobní zkušenost s užíváním drog? .....	42

4.2.8	Rozbor otázky: Jak často se věnuješ sportu? .....	43
4.2.9	Rozbor otázky: Jak často chodíš do hospody?.....	44
4.2.10	Rozbor otázky: Jaký alkohol piješ nejvíce?.....	45
4.2.11	Rozbor otázky: Co vám v okolí chybí? .....	46
4.3	Závěru z dotazníkového šetření .....	47
4.4	Nabídka volnočasových aktivit v okrese Rychnov nad Kněžnou.....	48
4.4.1	Spádová oblast obce s rozšířenou působností Rychnov nad Kněžnou .....	49
4.4.2	Spádová oblast obce s rozšířenou působností Kostelec nad Orlicí.....	50
4.4.3	Spádová oblast obce s rozšířenou působností Dobruška .....	50
4.4.4	Shrnutí této kapitoly.....	50
4.5	Instituce podávající pomocnou ruku .....	51
5	Závěr .....	52
	Seznam literatury .....	54
	Přehled zkratk .....	56
	Seznam obrázků.....	57
	Seznam tabulek .....	57
	Seznam grafů .....	57
	Seznam příloh .....	57

# 1 Úvod

Tématem mé bakalářské práce je Zdravý životní styl dospívající mládeže a směřování ke zvýšení sociální kompetence v odolnosti proti negativním vlivům (Rychnov nad Kněžnou). Domnívám se, že tato problematika je v posledních letech stále aktuální a předpokládám, že do budoucna bude také potřeba se tímto tématem zabývat. Vzhledem k tomu, že etapou dospívání prochází každý z nás a období puberty či adolescence prožil v 20. či 21. století, jedná se tedy o stále aktuální téma, které je nutno neustále monitorovat, diskutovat a v neposledním řadě se na tímto zamyslet.

Tak, jak jde kupředu vývoj technologií, tak se také vyvíjejí zájmy, postoje a hodnoty dospívající mládeže. Domnívám se, že ať už ale dospíváme v 80. či 90. letech 20. století nebo se budeme bavit o mládeži dospívající v 21. století, bude mít tato životní etapa společného jmenovatele – aktivity volného času.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jak dospívající mládež tráví volný čas.

Na konkrétním příkladu okresu Rychnov nad Kněžnou se budu zabývat tím, jaké mimoškolní aktivity v tomto regionu může dospívající mládež navštěvovat. Dále se pokusím oslovit žáky místní střední školy formou dotazníku. Z těchto dotazníků bych ráda získala informace o tom, jakým aktivitám se věnují ve volném čase, jaké množství mladých lidí kouří, pije alkohol či má zkušenosti s užíváním drog. Stanovila jsem si šest předpokladů, které budou potvrzeny či vyvráceny na základě výsledků z dotazníkového šetření.

Vycházím také z předpokladu, že vytvoření vhodných podmínek pro zájmovou činnost dospívající mládeže a dostatečný přísun informací o následcích negativních vlivů, dává dobrý základ pro snížení následků těchto negativních vlivů na naše děti.

Studiem odborné literatury zabývající se problematikou dospívání mládeže, zdravého životního stylu a negativních vlivů se mi podařilo získat teoretický základ, bez něhož by



nebylo možné pracovat s konkrétními daty získanými z dotazníků, které byly předloženy odpovídající věkové skupině v dané lokalitě.

První kapitola zahrnuje zhodnocení kvality a množství pramenů, ze kterých jsem měla možnost čerpat. Dále se zde věnuji přímo dané problematice zdravého životního stylu dospívající mládeže. Tato kapitola vysvětluje terminologii používanou v této oblasti.

Ve druhé kapitole se zaměřuji na volnočasové aktivity. Vymezuji zde definici a příklady nejčastějších aktivit provozovaných ve volném čase. Ve třetí kapitole se zabývám negativními vlivy. Dále následuje kapitola věnována charakteristice území okresu Rychnov nad Kněžnou, kde jsem zjišťovala nabídku volnočasových aktivit a také jsem prováděla dotazníkové šetření.

V další části mé práce se již věnuji struktuře dotazníku, charakteristice školy, kde jsem realizovala dotazníkové šetření. V neposlední řadě zde uvádím jednotlivé hypotézy, jejich konkretizaci, potvrzení či vyvrácení jednotlivých předpokladů. Zařadila jsem zde vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky z dotazníku. Na závěr této kapitoly uvádím přehled institucí, jejichž náplní práce je pomoc, poradenství a prevence ve vztahu k sociálně patologickým jevům.

## **2 Cíl práce a metodika**

Cílem této bakalářské práce je získat potřebná data v oblasti aktivit ve volném čase, zmapovat možnosti využití volného času dospívající mládeží na daném území a následně vyhodnotit tyto skutečnosti. K získání potřebných informací jsem použila dotazníkové šetření, které si kladlo za cíl zjistit, jaké volnočasové aktivity se objevují u dospívající mládeže nečastěji, jaké prostory pro trávení volného času jim chybí a dále také kolik procent dospívající mládeže má vlastní zkušenosti s kouřením, pitím alkoholu či drogami. Zároveň jsem si stanovila za cíl zjistit jaké volnočasové aktivity jsou nabízeny v okrese Rychnov nad Kněžnou. Dále jsem si stanovila úkol zjistit jaké instituce jsou zaměřeny na pomoc, poradenství či prevenci v souvislosti s patologickými jevy v tomto regionu.

## 3 Literární rešerše

### 3.1 Zhodnocení literatury a definice základních pojmů

#### 3.1.1 Zhodnocení literatury

Vzhledem k tomu, že problematika dospívající mládeže je na pedagogické půdě častým tématem, existuje mnoho odborné literatury, která se tomuto tématu věnuje. K dispozici je i mnoho článků uveřejněných na internetových stránkách. Za nejpřínosnější zdroj, ze kterého jsem čerpala, považuji publikaci Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání. Tato kniha je sice z roku 1987, ale dle mého názoru je v mnoha směrech nadčasová. Už jen z toho důvodu, že dospívání je proces, kterým si každý z nás musí projít. Jedním z dalších významných zdrojů, který mi pomohl s definicí životního stylu je publikace Člověk – prostředí – výchova. Mezi významné internetové zdroje bych zařadila materiál uveřejněný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – Volný čas a prevence u dětí a mládeže.

#### 3.1.2 Životní způsob, životní styl, životní sloh

Dříve než se začnu zabývat danou problematikou, chtěla bych věnovat první část mé práce definici klíčových slov.

V dnešním uspěchaném světě neustále slýcháme či čteme o životním stylu a to ve spojení se zdravím, bydlením či volným časem. Ale co je to vlastně životní styl? Dá se jednoznačně definovat, co slovní spojení „životní styl“ znamená?

##### 3.1.2.1 Životní způsob

Před tím než si vymezíme „životní styl“ je nutné definovat pojem „životní způsob“.

*„Životní způsob je systém významných činností a vztahů, životních projevů a zvyklostí typických, charakteristických pro určitý subjekt (jedince či skupinu, eventuálně i společenství či společnost coby konkrétní nositele životního způsobu).“<sup>1</sup>*

##### 3.1.2.2 Životní styl

Životní styl je konkrétnějším pojmem než je životní způsob. Životní styl může rozdělit takto:<sup>2</sup>

- a) životní styl jednotlivce

---

<sup>1</sup> KUBÁTOVÁ, H.: *Sociologie životního způsobu.*, str. 13

<sup>2</sup> Tamtéž, str. 13

*„Životním stylem jednotlivce je možné rozumět ve značné míře konzistentní životní způsob jednotlivce, jehož jednotlivé části si navzájem odpovídají, jsou ve vzájemném vztahu, vycházejí z jednotného základu, mají společné jádro, resp. určitou jednotící linii, tj. jednotný „styl“, který se jako červená linie prolíná všemi podstatnými činnostmi, vztahy, zvyklosti apod. nositele životního stylu.“*

b) životní styl skupiny

*„Životní styl skupiny pak představuje do určité míry vyabstrahované, typické společné rysy životního způsobu, resp. jeho hlavních, určujících momentů, které jsou příznačné pro převážnou většinu členů nějaké skupiny (častěji jde o větší či menší skupiny, jejichž členové se navzájem všichni neznají, ale obecně vzato mají společné něco, co je důležité pro vytváření životního způsobu/stylu – např. profesní skupiny či obecněji skupiny vytvářející se v souvislosti s povoláním a přípravou na něj: životní styl lékařů, profesionálních sportovců, vysokoškolských student apod.)“*

Lze tedy tyto definice shrnout následujícím způsobem. Životní způsob můžeme chápat jako kvantitativní souhrn činností, vztahů a projevů. Životní styl můžeme popsat jako systém charakteristický provázaností jednotlivých prvků životního způsobu.<sup>3</sup>

*Životní styl je „soubor názorů, postojů, temperamentových vlastností a návyků, které mají trvalý ráz, a jsou pro každého individuálně specifické – vystihují osobitost jeho chování. Životní styl úzce souvisí s hodnotami a ideály. Každý z nás si v průběhu svého života stanovuje určité životní plány, které lze popsat jako cíle, kterých chceme dosáhnout. Stanovení těchto cílů a cest k jejich dosažení je dáno kulturou společnosti (mravy, zvyky), ve které jedinec žije.“<sup>4</sup>*

Typické znaky životního stylu<sup>5</sup>:

- a) *„kognitivní zhodnocení sebe sama a svého postavení ve světě,*
- b) *způsob prožívání,*
- c) *vztah k práci, odpočinku a pohybové aktivitě,*
- d) *zvládání sociální interakce,*
- e) *ego úroveň.“*

<sup>3</sup> KUBÁTOVÁ, H.: *Sociologie životního způsobu*, str. 14

<sup>4</sup> KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. A KOL. *Člověk – prostředí – výchova*, str. 153

<sup>5</sup> Tamtéž, str. 154

Jiné dělení životního stylu dle Havlíka (1996) podle převažujících hodnot způsobů života<sup>6</sup>:

- a) životní styl s náplní studia
- b) životní styl s nejvyšší hodnotou hraní
- c) životní styl s rozjímáním

Dále se můžeme setkat i s tímto dělením životního stylu<sup>7</sup>:

- a) pracovně orientovaný životní styl
- b) hedonistický životní styl
- c) celistvý životní styl

Faktory utváření životního stylu<sup>8</sup>

- 1) objektivní společenské faktory

Takto skupina faktorů je ovlivněna ekonomickými a politickými poměry, kulturními tradicemi, vědeckým a technickým rozvojem.

- 2) subjektivní osobní faktory

Mezi tyto faktory patří zejména zájmy, potřeby jedince, intelektuálová úroveň, temperamentové dispozice, pohlaví, zdravotní stav, vzdělání, profese

S životním stylem úzce souvisí i úloha rodiny. Osobnost dítěte se vyvíjí v závislosti na způsobu života rodiny. Rodina dává jedinci určité předpoklady pro vytvoření vlastního životního stylu, který se ve velké míře vyvíjí již u mládeže. Životní styl se však u každého z nás utváří v průběhu celého života. Velice významný vliv na životní styl má také věk a zdravotní stav.

---

<sup>6</sup> KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. A KOL. *Člověk – prostředí – výchova*, str. 154

<sup>7</sup> Tamtéž, str. 155

<sup>8</sup> Tamtéž, str. 156

### Struktura životního stylu<sup>9</sup>

„Sféry lidského života:

- *oblast biologicko-medicínská,*
- *oblast psychická,*
- *oblast morálně-etická,*
- *oblast vědecko-technická,*
- *oblast právně-kriminologická,*
- *oblast kulturně-historická,*
- *oblast politická a religiózní.“*

Kategorie každodenních aktivit<sup>10</sup>:

- *„aktivity orientované na práci, profesi a přípravu na ni,*
- *aktivity spojené s rodinou,*
- *aktivity v oblasti zájmové,*
- *aktivity směřující do společenského života,*
- *aktivity týkající se základních biologických a hygienických potřeb.“*

Výše uvedené aktivity můžeme dále rozdělit na pracovní a mimopracovní.

Životní způsob lze rozčlenit dle zaměření<sup>11</sup>:

- na přírodu
- práci, vytváření hodnot
- sebe
- sociální okolí, ostatní lidi, vztahy

#### **3.1.2.3 Životní sloh**

Dalším pojmem, který s touto problematikou úzce souvisí je životní sloh. „*Životní sloh je soustavou vzájemně vztažných životních forem, jimiž se projevuje život určité společnosti v určité historické situaci.... Jedná se o formy jednání, vztahů, vědomí a vědeckého prostředí.“<sup>12</sup>*

---

<sup>9</sup> KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. A KOL.: *Člověk – prostředí – výchova*, str. 156

<sup>10</sup> Tamtéž, str. 157

<sup>11</sup> Tamtéž, str. 157

<sup>12</sup> KUBÁTOVÁ, H., *Sociologie životního způsobu.*, str. 16

Životní forma je definována jako každé jednání, vztah, vědomí a věcné prostředí, kterými se projevuje život ve společnosti a které určují povahu životního slohu.<sup>13</sup>

### 3.1.2.4 Zdravý životní styl

Zdravý životní styl je jakousi odezvou na stav obyvatelstva v těsné závislosti na civilizačním rozvoji. Tento civilizační rozvoj sebou nese nároky na výchovu jedinců v oblasti životního prostředí. S touto problematikou souvisí i návyky duševní i tělesné hygieny.<sup>14</sup>

Základní okruhy zdravého životního způsobu<sup>15</sup>

- životní rytmus
- pohybový režim
- dušení aktivita
- životospráva a racionální výživa
- zvládání náročných životních situací

Zdravý životní styl se utváří zejména ve volné čase.

Základní funkce životní stylu<sup>16</sup>:

- regenerační a zdravotně hygienické funkce
- vzdělávací a sebevzdělávací funkce (formativní)
- kompenzační (relaxační) funkce
- socializační funkce

Abychom o sobě mohli říct, že žijeme zdravým životním stylem, musíme rozvíjet svou tělesnou, psychickou a duchovní kulturu osobnosti.

---

<sup>13</sup>

<sup>13</sup> KUBÁTOVÁ, H., *Sociologie životního způsobu* str. 16

<sup>14</sup> KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. A KOL.: *Člověk – prostředí – výchova*, str. 158

<sup>15</sup> Tamtéž, str. 158

<sup>16</sup> Tamtéž, str. 159

### 3.1.3 Morálka, postoje a hodnoty, hodnotový systém

Společnost očekává, že jedinci v průběhu dospívání si osvojí mravní zásady a normy. „*Výchova mravně vyspělého člověka není jen cílem, ale i podmínkou a prostředkem dalšího společenského rozvoje.*“<sup>17</sup>

#### 3.1.3.1 Morálka

V souvislosti s dospívajícími jedinci často slyšíme, že morálka dnešní mládeže je velmi špatná. „*Morálka je systém pravidel (norem) a podstata veškeré morálky spočívá v respektu, který si jedinec k těmto pravidlům vytváří.*“<sup>18</sup>

#### 3.1.3.2 Hodnoty a postoje

V průběhu dospívání si jedinci utváří postoje a hodnoty. Postoje mají návaznost k většímu množství jevů vnitřního a vnějšího světa. Postoje se v období dospívání velice rychle rozvíjejí. Hodnoty jsou specifické svými kvalitami, obsahovým zaměřením a objektivní, společenská a historická významnost.<sup>19</sup>

Pojem hodnota lze „*nejobecněji definovat jako ocenění čehokoliv ve smyslu materiálním a duchovním.*“ Dělení hodnot<sup>20</sup>:

- přírodní
  - o vitální
  - o sociální
- civilizační
- duchovní

Proces přijímání hodnot prochází různými etapami. Nejprve hodnoty registrujeme, poté je zaznamenáme a přijmeme, dále je přejímáme.<sup>21</sup>

#### 3.1.3.3 Hodnotový systém

Hodnotový systém si utváří každý jedinec sám. Jedná se o způsob jednání a uvažování. Hodnotový systém se vytváří poměrně dlouhou dobu. Ovlivňují nás okolnosti, ve kterých jedinec vyrůstá, pohlaví, věk, rodina, vzdělání a profese. Dle SAKA nás ovlivňují

---

<sup>17</sup> TAXOVÁ, J.,: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*, str. 204

<sup>18</sup> VACEK, P.,: *Rozvoj morálního vědomí žáků*, str. 9

<sup>19</sup> TAXOVÁ, J.,: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*, str. 144

<sup>20</sup> VACEK, P.,: *Rozvoj morálního vědomí žáků*, str. 101

<sup>21</sup> TAXOVÁ, J.,: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*, str. 144

materiální podmínky života, vlivy sociálních a výchovných institucí (rodina, škola), vlivy politicko-ekonomické sféry dané společností.<sup>22</sup>

### 3.1.4 Charakteristika dospívání

Tématem dospívání se zabývá mnoho publikací. Některé jsou určeny přímo dětem a mládeži či jejich rodičům. Další z těchto knih jsou adresovány přímo osobám, které přichází do kontaktu s dětmi a mládeží – učitelé, sociální pracovníci atd. Pro potřeby této bakalářské práce jsem si zvolila publikaci zabývající se problematikou dospívání určenou pro výchovně vzdělávací účely.

#### 3.1.4.1 Dospívání<sup>23</sup>

Dospívání je období, kdy probíhá mnoho procesů (růstu, zrání, dospívání,...) v relativně krátkém časovém úseku. Během tohoto období se z dítěte stává jedinec, který je připraven na vstup do zaměstnání, začlenění do občanského života, rodičovství.

Mládež je sociální skupina tvořená lidmi ve věku přibližně od 15 do 25 let, kteří již ve společnosti neplní role dětí, avšak společnost jim ještě nepřiznává role dospělých.

V tomto období velmi intenzivně působí vnější podněty, normy, požadavky, vlivy. Díky těmto vlivům se formuje dítě v osobnost s určitými vědomostmi, názory, hodnotami, principy jednání. Toto je pak nutně využíváno v praktickém životě – zaměstnání, studiu, mezilidských vztazích.

Je nutné si uvědomit, že každý jedinec je originál, který má svou jedinečnou životní historii, působí v jedinečném sociálním kontextu svých rodin, bydliště, přátel, školy, zaměstnání.

Dospívání je samozřejmě pouze přechodné období. Jedná se tedy o údobí mezi dětstvím a dospělostí. Rozdíly světa dětí a světa dospělých:

Dítě – dospělý

Jedinec dítě – může mít děti

Nesamostatnost – samostatnost

Závislost na dospělých – nezávislost

<sup>22</sup> VACEK, P.,: *Rozvoj morálního vědomí žáků*, str. 102

<sup>23</sup> TAXOVÁ, J.,: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání* str. 60-70



Neodpovědnost – odpovědnost (občanská, právní, morální)

Konzumace spotřebních produktů – tvorba

Proces dospívání lze nazvat mostem mezi těmito světy (svět dětí , svět dospělých).

V průběhu dospívání dochází ke změně názorů, chování, jednání, hodnot, postojů, zájmů, motivace, sociálních vztahů, životního cíle. V tomto období se mění a vyvíjí celá osobnost.

Hlavním znakem světa dětí je závislost na dospělých, kteří korigují chování, řídí své potomky a usměrňují je. Svět dospělých by se dal popsat jako soubor práv a povinností dospělých občanů v oblasti právní, sociální a společenské.

Dospívání s sebou nese změnu postavení jedince ve společnosti. Výsledkem toho procesu je postupné osamostatňování. V průběhu dospívání se rozvíjejí vztahy mezi vrstevníky.

U dospívajících se mění rysy dospělosti, dětskosti. Emoce jsou velmi intenzivní. Můžeme pozorovat změny nálad:

- milí x protivní
- poslušní x vzpurní
- chytrí x primitivní
- sobečtí x ochotní
- líní x pracovití

### **3.1.4.2 Sociologie mládeže<sup>24</sup>**

Mládež je sociálně a kulturně definovaná skupina po rozkladu tradiční společnosti. V historii je mládež (studenti) byla součástí mnoha veřejných vystoupení (rozklad stavovského systému, rozvoj průmyslové revoluce, revoluce 1848, národní demokratická hnutí, revoluční hnutí konce osmdesátých let. 20. století). Díky školní docházce je mládež držena ve stejnorodých skupinách. Díky tomu vznikají mládežnické a dětské organizace. Příklad studentských spolků:

- Sokol (založen 1862)

---

<sup>24</sup> HAVLÍK, R., KOŤA, J.: *Sociologie výchovy a školy*, str. 58 - 61

- Spolky dělnické mládeže
- Junák (1911)
- Socialistický svaz mládeže (sedmdesátá léta 20. století)

Dle německého sociologa K. Mannheima (1928) je pro mládež typický konfliktní životní styl.

V posledních letech se ve společnosti stále více objevují situace, které nepřispívají ke správné socializaci mládeže. Jedná se například o nárůst rozvodů, násilí, problémy na trhu práce a také při dokončení vzdělání.

Mládež je organizována v těchto skupinách:

- diskotéková mládež
- sportovní fanoušci
- obdivovatelé hudebních skupin
- trampy
- náboženské skupiny
- squateři

Bohužel ne všechny aktivity, které výše uvedené skupiny provozují, jsou v souladu se zákonem a společenskými normami. Jedná se zejména o drogy, vandalismus, rasovou a národnostní nesnášlivost atd.

Mládež může být jak zdrojem sociálních nepokojů tak i prospěšná pro společenský vývoj a rozvoj alternativních životních způsobů. Způsob života mládeže ovlivňuje svět dospělých. Je jasné, že ze spousty názorů, postojů a postupů vyrostou, ale některé si s sebou nesou až do dospělosti.

### **3.1.4.3 Puberta**

Puberta je první fází dospívání. V tomto období dochází k radikální přestavbě organismu. Dochází k diferenciaci dospívání obou pohlaví. Dívky předbíhají chlapce cca o 1 – 2 roky.

<sup>25</sup>

*„Věkové období dospívání, v našich podmínkách přibližně 11 – 15 let. Rozlišujeme období prepubescence 11 – 13 let a vlastní pubescence 13 – 15 let. Dospívání nastupuje u dívek dříve, u chlapců začíná později. Celkově nejbouřlivější období ve vývoji jedince. Jedinec se vyvíjí (zpravidla nerovnoměrně) po anatomicko-fyziologické stránce, emocionálně i*

---

<sup>25</sup> TAXOVÁ, J.,: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*, str. 69

sociálně. Pro pubescenta je typická snaha vymanit se ze závislosti na autoritách (konflikty s rodiči, učiteli), vyvzdorovat si větší samostatnost myšlenkovou i sociální. Rizikem je příklon k nekonformním hnutím, asociálním činnostem“.<sup>26</sup>

Za obecné rysy puberty považujeme:<sup>27</sup>

- změny v tělesných proporcích
- porovnávání vrstevníků i sebe sama
- důležitým rysem je pocit dospělosti

Nejzávažnější problémy puberty:<sup>28</sup>

- volba povolání
- připravenost na negativní vlivy

#### **3.1.4.4 Adolescence**

Období, které přímo navazuje na pubertu se nazývá adolescence (neboli pustpubence). V tomto období dospívající navštěvují střední školu či učiliště. Část z nich poté pokračuje v dalším studiu.<sup>29</sup>

„Věkové období dospívání, které následuje po pubescenci a předchází rané dospělosti. Časové rozmezí se nejčastěji udává mezi 15 a 20 lety. U dívek nastupuje i končí dříve“.<sup>30</sup>

Průběh adolescence<sup>31</sup>

- formování hlubších osobnostních rysů
- stabilizace povahových vlastností
- rozdíl mezi chlapci a děvčaty se vyrovnávají (tempo růstu, vyspívání)

Dívky dospívají v 18 letech a chlapci v 21 letech.

Charakteristické rysy adolescence:<sup>32</sup>

- růst nároků
- vyšší odpovědnost
- mravní vyhraněnost
- dospívající nejsou dětmi, ale ještě je nelze považovat za dospělé
- usilují o nezávislost

---

<sup>26</sup> PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. A MAREŠ, J.: *Pedagogický slovník*, str. 182

<sup>27</sup> TAXOVÁ, J.: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*, 1987, str. 69

<sup>28</sup> Tamtéž str. 70

<sup>29</sup> Tamtéž, str. 71

<sup>30</sup> PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. A MAREŠ, J.: *Pedagogický slovník*, str. 16

<sup>31</sup> TAXOVÁ, J.: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*, str. 71

<sup>32</sup> TAXOVÁ, J.: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*, str. 71

Je nutné si uvědomit, že tento vývoj nelze paušalizovat. Je třeba mít na vědomí, že žáci z učiliště ukončí svou profesní přípravu o rok dříve než žáci ze středních škol či gymnázií a ti zase o 3 – 6 let dříve než studenti, kteří se rozhodnou studovat vysokou školu. Tito jedinci vstupují dříve do pracovního procesu a tím se stávají i ekonomicky nezávislí. Tento znak dospělosti je tedy u nich splněn dříve než u ostatních.

#### Adolescentní rozpory a konflikty<sup>33</sup>

- chování se již nevyznačuje tolika výkyvy
- kritičnost
- snaha o vytvoření samostatných názorů, hodnot
- často poukazují na nesoulad mezi tím, co dospělí požadují a prosazují a tím, co skutečně dělají (slova x činy)

#### Přechod z mládí do dospělosti<sup>34</sup>

- nástup do zaměstnání
- stávají se sice ekonomicky nezávislí, ale musí se uplatnit v zaměstnání
- vysokoškoláci v převážné většině ekonomickou nezávislost a nástup do zaměstnání odkládají

### 3.1.4.5 Shrnutí kapitoly

Dle mého názoru je období dospívání velmi kritické údobí. Mladí jedinci jsou v této etapě svého života velmi citliví na dění kolem sebe. Tento časový úsek formuje naši osobnost, snažíme se vyrovnat svým vrstevníkům. V této životní etapě vznikají různé party a skupiny.

### 3.1.5 Sociální kompetence

Sociální kompetence je široký pojem. Lze ho definovat jako „*všechny sociální, emocionální a kognitivní schopnosti a též chování, které se uplatňuje při sociální adaptaci.*“ (Širůček, Širůčková, 2006 str. 41)

Jiný autor (Smekal) tento termín popisuje jako složitou skladbu návyků, rysů, potřeb, postojů a předpokladů každého jedince a dále definování norem a zásad.

---

<sup>33</sup> TAXOVÁ, J.,: *Pedagogicko psychologické zvláštnosti dospívání*, str. 72,73

<sup>34</sup> Tamtéž, str. 74

Dále lze definovat sociální kompetence jako „kapacitu jedince ke kognitivně-efektivně-behaviorálnímu chování ve směru dosažených osobních/sociálních cílů.“<sup>35</sup> Jedná se tedy o vztah mezi myšlenkami, cítěním a chováním.

Sociální kompetenci tvoří:<sup>36</sup>

- adaptivní chování
- sociální způsobilost
- adaptace mezi vrstevníky

Jedná se tedy o schopnost navazovat vztahy, přijímat odpovědnost a snažit se dosáhnout společných cílů.

### **3.2 Mimoškolní aktivity**

V průběhu dospívání se více jedinci zajímají o aktivity mimo školu. Škola již není jediným zdrojem informací. Do popředí se dostávají aktivity typu kino, koncerty, kluby, různé kurzy. Často se jedná o neorganizované aktivity.

Pro trávení volného času ve věku 15 – 18 let je typický pokles kulturních, sportovních aktivit, kutilství. Naopak rostoucí trend zaznamenávají aktivity typu sledování televize, poslech hudby, práce a hra na PC, diskuse s přáteli, návštěva restaurací, účast na diskotékách a „nicnedělání“. Výrazně se snižuje čas věnovaný studiu.<sup>37</sup>

#### **3.2.1 Zařízení pro mimoškolní aktivity**

Dle vyhlášky 75/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání jsou formy zájmového vzdělávání tyto:

- a) příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tématickou rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- b) pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností,
- c) táborem a další činností spojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání, 1)
- d) osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a

---

<sup>35</sup> VÝROST, J., SLAMENÍK, I. A KOL. AUTORŮ: *Sociální psychologie*, str. 206

<sup>36</sup> Tamtéž, str. 207

<sup>37</sup> HAVLÍK, R., KOŤA, J., *Sociologie výchovy a školy*, str. 64

- studenty, popřípadě i další osoby a vedení k prevenci sociálně patologických jevů,
- e) individuální prací, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů, nebo
  - f) využitím otevřené nabídky spontánních činností.

Školská zařízení dle této vyhlášky lze rozdělit takto:

- a) středisko volného času,
  - patří sem dům dětí a mládeže, široký okruh zájmového vzdělávání
  - stanice zájmových činností zaměřená pouze na jede okruh zájmového vzdělávání
- b) školní klub,
- c) školní družina (určena zejména pro žáky prvního stupně základní školy)

Vyhláška č. 71/2005 Sb. o základním uměleckém vzdělávání umožňuje v těchto institucích zřídit obory:

- a) hudební
- b) taneční
- c) výtvarný
- d) literárně-dramatický

### **3.2.2 Volnočasové aktivity**

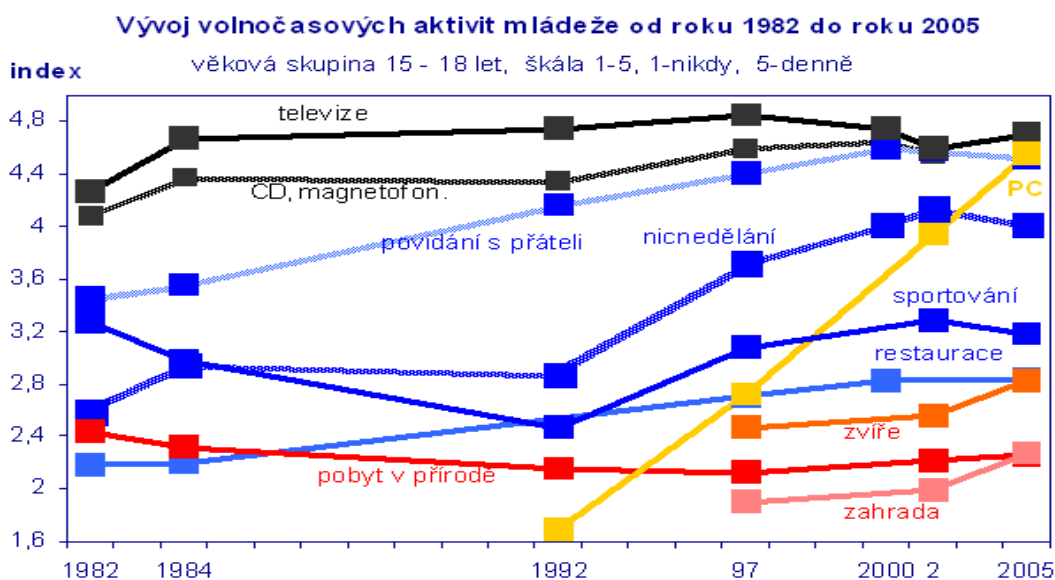
S civilizačním rozvojem úzce souvisí i vývoj volnočasových aktivit. V současné době je těžké zaujmout mládež, takovou činností, které by se ráda a dobrovolně věnovala. Dle mého názoru má dnešní mládež jasnou představu o volnočasových aktivitách. Nejvíce času tráví u počítače, poslechem hudby či návštěv restauračních zařízení. Domnívám se, že to jak dospívající mládež tráví volný čas má velký vliv na utváření hodnot jedince. Je tedy potřeba zamyslet se nad tím, jak mládeži nabídnout atraktivní aktivity, které by oslovily široké spektrum dospívající mládeže. Vzhledem k tomu že „nic nedělání“ je velkým předpokladem pro vyhledávání aktivit, které mohou být na hranici (nebo dokonce za hranicí) zákona, a to ať už se jedná o záškoláctví, zkoušení návykových látek, trestné činy či jiné podobné činnosti, uvádím příklady volnočasových aktivit, kterým se mládež věnuje.

Při hledání vhodných dat a informací vztahujících se k problematice trávení volného času mládeže, jsem narazila na velice zajímavý graf, který je součástí článku o Proměnách

volného času a zaostávání pedagogiky (Petr Sak). Tento článek je věnován právě trávení volného času v dnešní době. Velice mne zaujal níže vložený graf.

„Tento graf ukazuje jak se ve věkové skupině 15 – 18 let od roku 1982 vyvíjely frekvence vybraných volnočasových aktivit. V metodice opakované ve výzkumech od roku 1982 respondent přiřazoval v baterii volnočasových aktivit frekvenci s jakou danou aktivitu provozuje: 1 nikdy, 2 výjimečně, 3 občas či alespoň jednou měsíčně, 4 často či alespoň jednou týdně, 5 denně anebo téměř denně. V grafu jsou uvedeny průměry aktivit dané věkové skupiny.“<sup>38</sup>

Graf 1 Vývoj volnočasových aktivit mládeže



Zdroj: Brické listy, Proměny volného času a zaostávání pedagogiky (<http://www.blisty.cz/2006/7/3/art29205.html>)

### 3.2.2.1 Počítač

Volnočasovou aktivitou číslo jedna mládeže je trávit volný čas u počítače, zde se „děje“ vše podstatné. Navazují se nové kontakty (facebook, ICQ, email atd.).

<sup>38</sup> Proměny volného času a zaostávání pedagogiky [on-line]. Brické listy [cit. 2010-11-10]. Dostupné z WWW: < <http://www.blisty.cz/2006/7/3/art29205.html> >

Počítače nejsou jen nástrojem komunikace, ale také prostředkem her. Trávení času u těchto počítačových her může časem přerůst k závislosti. Velká část těchto her navíc obsahuje násilnické prvky (cca 90% her).<sup>39</sup>

Mimo komunikace a her se díky počítačům a konkrétně pak prostřednictvím internetu můžeme dostat k velkému množství informací. Je však téměř nemožné, aby byly všechny závadné stránky včas zablokovány, aby se na ně děti či mládež nedostaly, ať už náhodou či úmyslně. I přesto je internet velice významný zdroj informací, který je hojně využíván.

### **3.2.2.2 Sport**

Ke sportu byl každý z nás veden již od útlého dětství. Již v mateřských školách paní učitelky vymezují čas pro tělesnou výchovu dětí. Stejně tak je tělesná výchova zařazena po povinné školní docházce. Dále i střední školy zařazují tělesnou výchovu do svých rozvrhů. Snaha přivést děti a mládež ke sportu a najít si některou sportovní aktivitu, která by daného jedince bavila, je velká. Nicméně jen tato snaha nestačí. Spousta dětí je vedena ke sportu svými rodiči. Ti je přihlašují do různých zájmových kroužků. Ne všichni si ale bohužel najdou zálibu v nějaké sportu.

Tak, jak se vyvíjí společnost, tak se také vyvíjí i nové formy sportovních aktivit tak, aby zaujaly co nejvíce lidí. Za zmínku stojí v současné době velice oblíbené nové fitness cvičení zvané Zumba. Je určeno všem věkovým kategoriím. Z vlastní zkušenosti vím, že této sportovní aktivity se účastní většinou dámy různého věku. Jedná se o kombinaci aerobiku a latinsko-amerických tanců. Tyto rytmy mají dobrou schopnost oslovit mladé dívky. Určitě bychom našli spoustu dalších sportovních aktivit, které se za poslední roky rozšířily mezi dospívající mládež.

### **3.2.2.3 Ostatní volnočasové aktivity**

Je mnoho dalších aktivit, které mohou vyplnit volný čas mládeže. Vzhledem k široké nabídce televizních programů, ze kterých si dnes můžeme vybrat, je zřejmé, že nemalou část volného času tráví děti a mládež sledováním televize. Dále se mladí lidé ve volné čase

---

<sup>39</sup> Hana Janovská - *Výchova a zdraví našich dětí, kolektiv autor, str. 31*



věnují poslechu hudby, tanci, hře na hudební nástroj atd. Setkávání se s přáteli je také jednou z oblíbených aktivit.<sup>40</sup>

### **3.3 Negativní vlivy, rizikové chování**

#### **3.3.1 Definice negativních vlivů – rizikové oblasti<sup>41</sup>**

Prostředí, které nás obklopuje, si s velkou mírou vytváříme sami. Je výsledkem naší činnosti a tak jak se vyvíjí společnost, tak se také mění způsob života a prostředí, ve kterém žijeme. Dostali jsme se bohužel ale do fáze, kdy děti a dospívající mládež toto prostředí ohrožuje. Jedná se o následující:

- stav životního prostředí (globální oteplování = skleníkový efekt), znečišťování ovzduší, úbytek lesů
- demografický vývoj v ČR („stárnutí“ obyvatelstva)
- demografický vývoj ve světě (růst populace)
- válečná ohniska
- přemíra technizace
- morální stav společnosti
- patologické jevy (trestná činnost, násilí, zneužívání, vydírání, užívání drog, prostituce
- infekční nemoci

Všechny tyto jevy mají významný vliv na vývoj jedince a to jak z hlediska zdravotního tak i z hlediska psychického stavu člověka.

##### **3.3.1.1 Sociálně patologické jevy**

Sociálně patologickým jevem se obecně rozumí takové chování jedince, které je charakteristické především nezdravým životním stylem nedodržování nebo porušování sociálních norem, zákonů, předpisů a etických hodnot, chování a jednání, které vede k poškozování zdraví jedince, prostředí, ve kterém žije a pracuje a ve svém důsledku pak individuálním, skupinovým či celospolečenským poruchám a deformaci.<sup>42</sup>

---

<sup>40</sup> Volný čas a prevence u dětí a mládeže, [on-line],[cit. 2010-10-11] Dostupné na WWW: <[www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf](http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf)>

<sup>41</sup> KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. A KOL. *Člověk – prostředí – výchova*, str. 110 – 112

<sup>42</sup> POKORNY, V. A KOL.: *Prevence sociálně patologických jev*, str. 8

Sociálně patologický jev má svou genezi, dynamiku, příčiny, důsledky a vztahuje se k mnoha prvkům prostředí, ve kterém vznikl.<sup>43</sup>

### **3.3.2 Metodika doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních<sup>44</sup>**

Této problematice se věnuje právě vydaná Metodika doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, která

- a) definuje současnou terminologii v souladu s EU,
- b) popisuje postupy prevence a úkoly pedagogických pracovníků v této oblasti
- c) vymezuje Preventivní program
- d) navrhuje, jak mají školy a školská zařízení postupovat v případě, že se vyskytnou rizikové formy chování dětí a mládeže

Tato metodika se zaměřuje zejména na tyto rizikové oblasti:

- agrese, šikana, násilí
- záškoláctví
- závislost na návykových látkách
- poruchy v příjmu potravy
- vliv sekt
- rizikové sexuální chování

Cílem je včas rozpoznat krizové situace a zajistit včasnou pomoc a to v těchto případech:

- traumatické zážitky domácího násilí
- šikanování
- zneužívání
- zkoušení návykových látek
- poruchy příjmu potravy

Tímto doporučením by se měli řídit jak školská zařízení tak i ostatní subjekty související se vzdělání a výchovou. V této metodice najdeme i užitečný návod „CO DĚLAT KDYŽ“

Cílem je tedy výchova k minimalizaci negativních jevů chování, zdravému životnímu stylu, vývoj pozitivního sociálního chování.

---

<sup>43</sup> Tamtéž, str. 9

<sup>44</sup> MŠMT *Metodika doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních* [on-line], [cit. 2010-11-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/file/13204>>

System organizace prevence rizikového chování

### **MŠMT**

(zpracování koncepcí pro danou problematiku a období, metodická a legislativní úroveň)

### **Krajský úřad**

(má za úkol sladit postupy institucí, které jsou zapojeny do programu prevence v oblasti školství, mládeže a tělovýchovy na krajské úrovni)

### **Krajský školský koordinátor prevence**

(cílem je sladění krajského protidrogového a romského koordinátora, manažera prevence kriminality atd., kontroluje Preventivní program a jeho naplnění, vyhodnocuje a zpracovává informace pro aktualizaci krajské koncepce)

### **Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně – PPP**

(zajišťuje semináře a odborné konzultace školám na daném území).

### **Ředitel školy a školského zařízení**

(zajištění poskytování poradenských služeb v dané instituci, sladění Školního preventivního programu do osnov a učebních plánů, zakomponování do školního řádu, řešení výskytu rizikového chování, podpora aktivity příslušného zástupce obecního úřadu pro rozvoj zdravého životního stylu)

### **Školní metodik prevence**

### **Třídní učitel**

(vnímání varovných signálů, diagnostika vztahů, dohled nad respektováním pravidel školního řádu, má jedinečnou možnost sledovat vývoj a chování jednotlivých žáků a zpozorovat a vyhodnotit osobnostní zvláštnosti či specifika rodinného zázemí)

Preventivní program

- a) je preventivním programem školy a školského zařízení,
- b) je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. upravovaného přílohou.
- c) vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu,
- d) jasně definuje dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle,
- e) je naplánován tak, aby mohl být řádně uskutečňován,

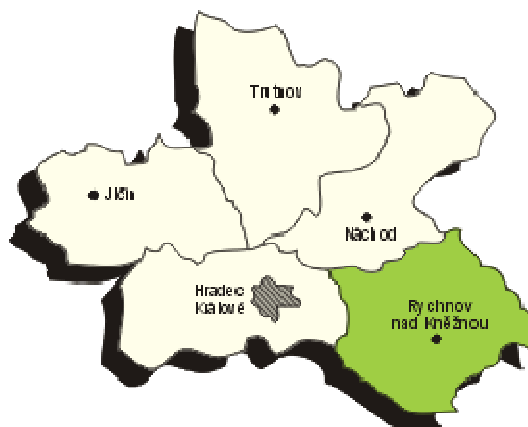
- f) se přizpůsobuje kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje specifika ve školním prostředí,
- g) oddaluje nebo snižuje výskyt rizikového chování
- h) zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí,
- i) má dlouhotrvající vliv na změnu chování,
- j) pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování dle čl. 1, odst. 1 a případně další rizikové projevy chování ,
- k) pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, dětem a žákům zdravotně či sociálně znevýhodněným) při ochraně jejich lidských práv,
- l) podporuje zdravý životní styl a usiluje o předávání vyvážených informací a dovedností,
- m) pokud se na realizaci podílí vnější subjekt (mimo samotnou školu), pak (je-li pro danou oblast zavedeno) doporučuje volbu takového subjektu, který má pro danou činnost certifikaci.

Tvorba tohoto Preventivního programu je výsledkem spolupráce všech pedagogických pracovníků příslušné instituce. Tento program schvaluje Česká školní inspekce.

### **3.4 Okres Rychnov nad Kněžnou**

Okres Rychnov nad Kněžnou se nachází na východě Královéhradeckého kraje. Plocha okresu je 982 km<sup>2</sup>. Z pohledu plochy je tento okres v Královéhradeckém kraji druhý největší, ale počtem obyvatel je druhý nejmenší (79 042 obyvatel). Hustota obyvatel 81 obyvatel/km<sup>2</sup>.

**Obrázek 1** Královéhradecký kraj - okres Rychnov nad Kněžnou



Zdroj: ČSÚ

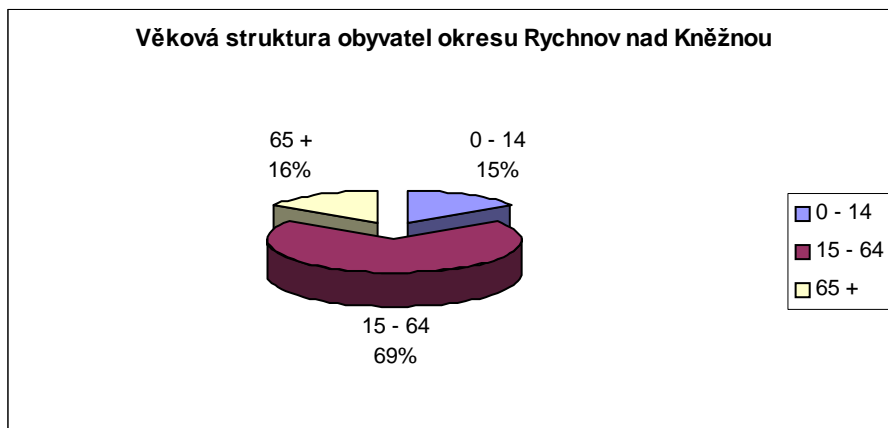
[http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/zakladni\\_informace\\_o\\_okrese\\_rychnov\\_nad\\_kneznou](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/zakladni_informace_o_okrese_rychnov_nad_kneznou)

Do okresu spadají tři obce s rozšířenou působností – Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí a Dobruška. Dále je zde sedm správních obvodů pověřených obecních úřadů: Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí a Dobruška, Opočno, Týniště nad Orlicí, Rokytnice v Orlických horách a Vamberk.

Povrch okresu je velice rozmanitý. Nalézají se zde Orlické hory ale také roviny. Nejvyšším bodem okresu je Velká Deštná (1115 m n. m.) a nejnižší bod Týniště nad Orlicí (246 m n. m.).

V tomto okrese se nachází 80 samostatných obcí, 9 z nich má statut města. Převládají obce s nižším počtem obyvatel.

**Graf 2** Věková struktura obyvatel okresu Rychnov nad Kněžnou



Zdroj: ČSÚ Časová řada – vybrané ukazatele za okres Rychnov nad Kněžnou 2009  
Z celkového počtu obyvatel 79 238 (rok 2009) je tedy ve věku 0 – 14 11 887 občanů.

#### **Přehled středních škol okresu Rychnov nad Kněžnou**

Gymnázium, Dobruška

Gymnázium Františka Martina Pelcla, Rychnov nad Kněžnou

Vyšší odborná škola, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kostelec nad Orlicí

Obchodní akademie T. G. Masaryka, Kostelec nad Orlicí

Střední průmyslová škola elektrotechniky a informačních technologií, Dobruška

Základní škola a Praktická škola, Rychnov nad Kněžnou

Střední škola – Podorlické vzdělávací centrum

Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: MŠMT: <http://rejskol.msmt.cz/>

## **4 Výzkumná část**

V této části mé bakalářské práce bych se chtěla věnovat tomu jak tráví volný čas dospívající mládež v okrese Rychnov nad Kněžnou a dále je mým cílem zjistit jaké procento oslovených žáků středních škol má zkušenosti s patologickými jevy. Toto bych ráda získala prostřednictvím dotazníku, který jsem pro tuto problematiku sestavila. Dotazníkové šetření jsem doplnila o rozhovor s jedním ze středoškolských pedagogických pracovníků, který působí na jedné ze středních škol nacházející se v okrese Rychnov nad Kněžnou.

Jelikož pocházím z obce Synkov-Slemeno, která leží nedaleko města Kostelec nad Orlicí a také blízko města Rychnov nad Kněžnou, byl výběr této oblasti jasný. Také mne zajímalo jak místní dospívající mládež právě v místě mého bydliště tráví volný čas a jaké zkušenosti, např. s drogami či alkoholem má. Vzhledem k tomu, že jsem absolvovala Obchodní akademii T. G. Masaryka v Kostelci nad Orlicí, požádala jsem právě tuto střední školu o spolupráci při zapojení žáků do dotazníkového šetření.

Také jsem se zajímala o to, jaká je nabídka mimoškolních aktivit v okrese Rychnov nad Kněžnou. Zda mladí lidé mají dostatek míst, kde se mohou scházet a věnovat se volnočasovým aktivitám, které rozvíjejí jejich dovednosti, osobnost, utvářejí jejich

hodnoty a zamezují tak trávení času nežádoucími aktivitami (vandalismus, zkoušení či pravidelná konzumace návykových látek, krádeže, násilí atd.). Dále jsem zjišťovala, zda se v této oblasti nacházejí instituce či sociální pracovníci, kteří se věnují právě problémovým jedincům (mládež), kteří potřebují podat pomocnou ruku, při návratu do „normálního“ života. V souvislosti s tématem mé bakalářské práce jsem se taktéž zajímala o to, zda i střední školy nabízejí svým žákům volnočasové aktivity.

#### **4.1 Dotazníkové šetření – struktura a hypotézy**

Pro dotazníkové šetření jsem si vybrala žáky střední školy (15 – 19 let). Domnívám se, že právě tato věková skupina je nejvíce náchylná na vliv negativních jevů. Vzhledem k tomu, že mnoho volnočasových aktivit, které jsou nabízeny dětem a mládeži, se omezuje na věk korespondující s povinnou školní docházkou. Myslím, si že nabídka a prostor pro aktivity ve volném čase pro žáky navštěvující střední školy, gymnázia, odborná učiliště atd. má velké mezery. Proto jsem sestavila dotazník zaměřený na trávení volného času mládeže. Díky tomuto dotazníku bych ráda zjistila, zda dospívající mládež tráví volný čas u počítače, televize, v restauračních zařízeních atd.

Oslovila jsem žáky Obchodní akademie T. G. Masaryka v Kostelci nad Orlicí. Tato střední škola má tři studijní obory:

- obchodní akademie
- ekonomické lyceum
- informatika v ekonomice

Působí zde Asociace školních sportovních klubů a také Občanské sdružení KVAKY (kostelecké volnočasové aktivity) – založeno kolektivem učitelů této školy. Toto občanské sdružení bylo založeno s cílem podpory, rozvoje, přípravy a organizace volnočasových činností. Je určeno dospělým i mládeži. Snahou této organizace je prevence sociálně patologických jevů, mezinárodní kooperace a výměnné pobyty v zahraničí, tělovýchova a sporty, debatní klub, divadelní kroužek atd. Počet žáků k 30.6.2010 byl 360 žáků. Škola má 12 tříd.<sup>45</sup>

---

<sup>45</sup> Výroční zpráva 2009 – 2010 [on-line]. Kostelec nad Orlicí: Obchodní akademie T.G. Masaryka, 28 s. (PDF). [cit. 2010-10-28]. Dostupný z WWW: <[www.oakostelec.cz/clanek/39-vyrocní-zprava-2009-2010](http://www.oakostelec.cz/clanek/39-vyrocní-zprava-2009-2010)>

Vzhledem k tomu, že na škole jsou výše uvedené obory, je poměr dívek a chlapců porovnatelný. Proto mohu získat zajímavé výsledky a porovnat sledované jevy zvláště z pohledu dívek i chlapců.

#### **4.1.1 Struktura dotazníku a jeho obsah**

Dotazník (viz příloha č. 1) jsem sestavila s ohledem na informaci o tom, že zdravý životní styl se utváří ve volném čase. Proto jsem se rozhodla zjistit, jak oslovení žáci příslušné střední školy tráví svůj volný čas. Chtěla jsem si ověřit informace uvedené v článku Petra Saka o Proměnách volného času a zaostávání pedagogiky.

Dotazník obsahuje 13 uzavřených otázek (pouze u dvou otázek má respondent možnost konkretizovat svou odpověď). Otázky jsou sestaveny tak, aby respondent strávil odpovídáním otázek max. 5 – 8 minut. První dvě otázky jsou pouze identifikační (pohlaví a věk respondenta). Další otázky jsou již zaměřeny na danou problematiku. Otázky č. 3, 4 a 6 jsou přímo zaměřeny na trávení volného času u počítače. U otázky č. 5 je cílem zjistit, jakým aktivitám se respondenti ve volném čase věnují nejvíce. Na tuto otázku nepřímo navazuje otázka č. 13, díky které bych ráda zjistila jaké aktivity respondentům v dané lokalitě chybí. Dále jsem zde uvedla i otázky zjišťující zkušenosti s kouřením, užíváním drog a pitím alkoholu. Vzhledem k tomu, že i tato témata v souvislosti s dospívající mládeží často diskutována, zařadila jsem je do mého dotazníku. Také jsem do dotazníku zařadila otázky zjišťující vztah respondentů k návštěvám restauračních zařízení (otázky č. 8, 11 a 12). Otázka č. 10 je zaměřena na čas věnovaný sportu.

#### **4.1.2 Hypotézy**

Cílem dotazníku je zjistit, jak dospívající mládež tráví volný čas. Vycházím z teoretické části mé bakalářské práce, ve které uvádím, že aktivity volného času utvářejí zdravý životní styl.

Stanovila jsem si tyto hypotézy:

1. Předpokládám, že mladí lidé tráví převážně volný čas u osobního počítače (minimálně 3 hodiny denně) viz otázka č. 5, 6
2. Předpokládám, že mladí lidé se sportovním aktivitám věnují pravidelně alespoň 1x týdně, viz otázka č. 10



3. Předpokládám, že dívky tráví volný čas u počítače z důvodu komunikace (Facebook, icq atd.) a zájem o počítačové hry není tak významný.
4. Předpokládám, že dospívající chlapci tráví volný čas u počítače především hraním počítačových her.
5. Předpokládám, že dospívající mládež při výběru z alkoholických nápojů dává přednost pivu.
6. Předpokládám, že z výsledků dotazníků bude zřejmé, že dospívající mládež se často schází v restauraci, či jiném podobném zařízení.

Konkretizace hypotéz:

Ad.1: Mladí lidé tráví volný u osobního počítače (PC) = jakákoliv aktivita na PC (hry, Facebook, ICQ, domácí úkoly atd.). Pokud více než 50% respondentů vybere odpověď a) a b) u otázky č. 6, považuji za hypotézu potvrzenou.

Ad. 2: Tato hypotéza bude splněna pouze v případě, že více jak 60% respondentů označí odpověď a) či b).

Ad. 3: Jestliže více respondentů (dívek) označí odpověď e) v otázce č. 5 a nikoliv d), bude tato hypotéza splněna.

Ad. 4: V případě, že více chlapců označí odpověď d) v otázce č. 5 a nikoliv e), bude tato hypotéza splněna.

Ad. 5: Hypotéza bude potvrzena v případě, že odpověď b) u otázky č. 12 získá nejvyšší počet bodů.

Ad. 6: Tento předpoklad bude potvrzen pouze v případě, že u otázky č. 8 respondenti označí odpověď a) ze 40%

## **4.2 Výstupy a hodnocení dotazníkového šetření**

Celkem bylo osloveno 60 respondentů. Vrátilo se mi 51 správně vyplněných dotazníků, které jsem mohla vyhodnotit. Osloveni byli studenti všech ročníků příslušné střední školy. Některé dotazníky jsem musela z vyhodnocení vyřadit. Bylo to z těchto důvodů:

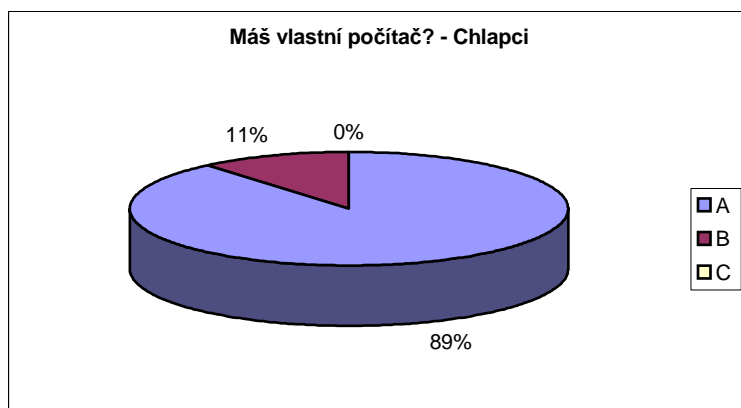
- u otázky č. 1 byly zakroužkovány obě odpovědi
- u dvou dotazníků byla vyplněna pouze jedna strana dotazníku
- pět dotazníků se vrátilo nevyplněných

Data z 51 správně vyplněných dotazníků jsem zpracovala a vyhodnotila (viz příloha č. 2, 3 a 4). Z celkového počtu správně vyplněných dotazníků bylo 24 dívek a 27 chlapců.

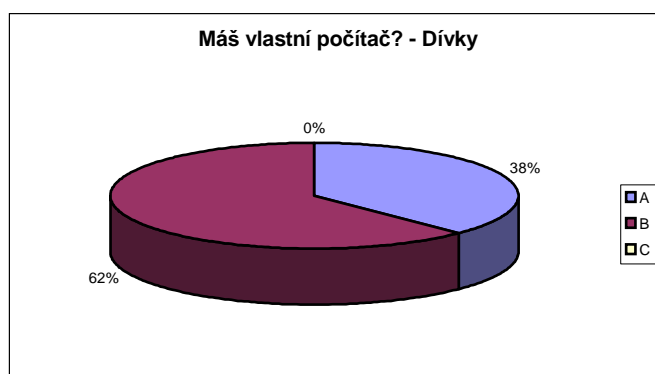
### 4.2.1 Rozbor otázky: Máš vlastní počítač?

Cílem otázky, bylo zjistit, zda dospívající mládež má vlastní osobní počítač a tím také neomezenou dobu jeho užívání.

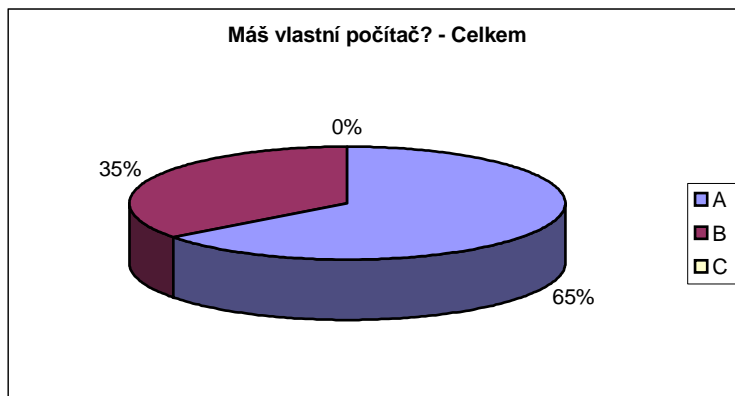
Graf 3 Máš vlastní počítač? - Chlapci



Graf 4: Máš vlastní počítač? - Dívky



Graf 5: Máš vlastní počítač? - Celkem

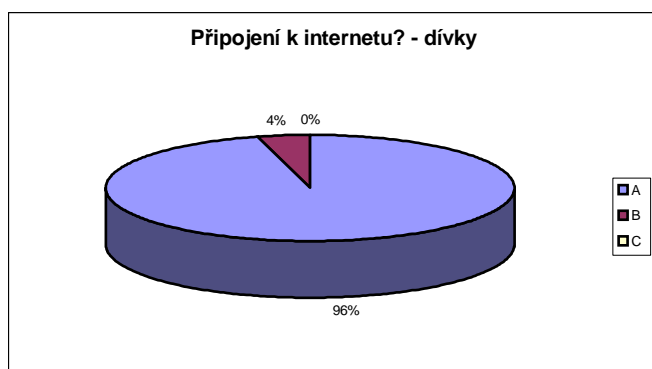


Z výsledků vyplývá, že téměř 90% z oslovených chlapců má vlastní počítač. Zatímco 62% z oslovených dívek nemá k dispozici vlastní počítač. Celkem tedy 65% oslovených respondentů má vlastní osobní počítač. Z odpovědí oslovených respondentů také vyplývá, že všichni mají doma počítač.

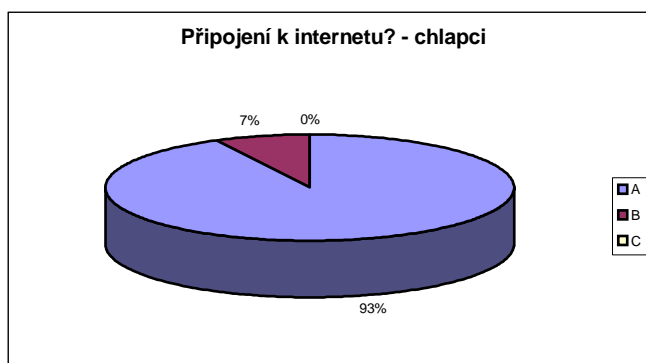
#### 4.2.2 Rozbor otázky: Máte doma připojení na internet?

Otázka č. 4 přímo navazuje na otázku č. 3, ve které jsme zjišťovala, zda respondenti mají k dispozici vlastní počítač. Cílem této otázky, je zjistit, zda mají neomezený přístup k internetu.

Graf 6: Připojení k internetu - dívky



Graf 7: Připojení k internetu - chlapci

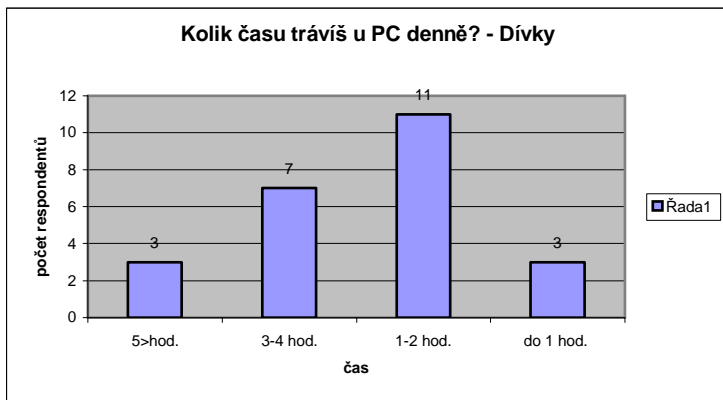


Jak vyplývá z grafů, téměř všichni respondenti mají neomezený přístup k internetu bez ohledu na pohlaví. A zároveň z tohoto vyplývá, že všechny domácnosti oslovených respondentů, jsou připojeny k internetu.

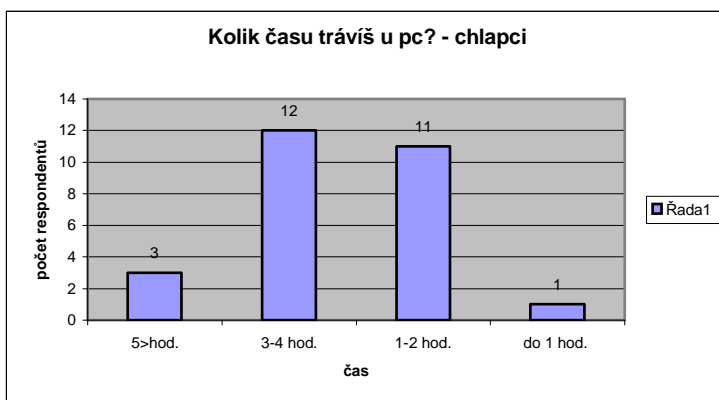
### 4.2.3 Rozbor otázky: Kolik času trávíš u počítače denně?

Z výsledků předešlých otázek vyplývá, že všechny domácnosti respondentů mají doma počítač. V souvislosti s vlastnictvím počítače mne zajímalo i to, kolik volného času dospívající mládež věnuje aktivitám na počítači. Stanovila jsem si hypotézu, ve které předpokládám, že více jak 50% respondentů tráví více jak 3 hodiny denně u počítače.

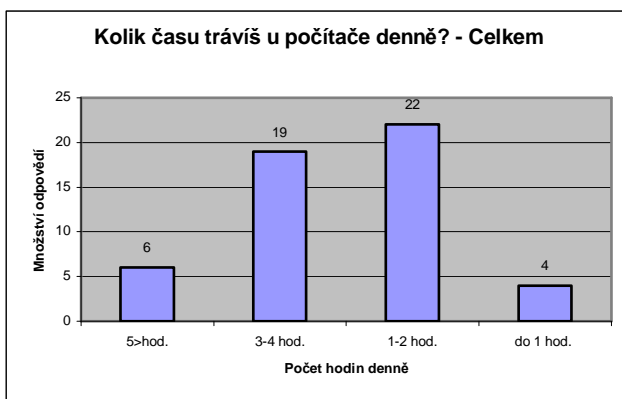
Graf 8: Kolik času trávíš u PC denně? - dívky



Graf 9: Kolik času trávíš u PC denně? - Chlapci

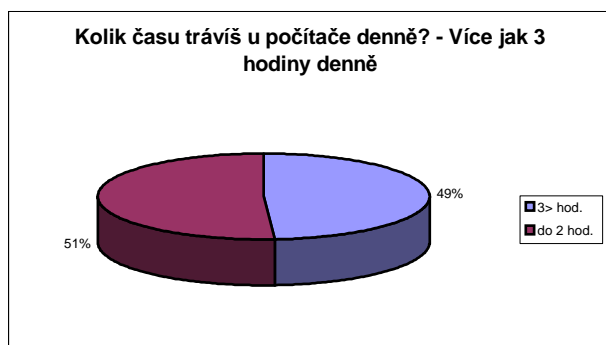


Graf 10: Kolik času trávíš u počítače denně? - Celkem



Z výsledků dotazníků vyplývá, že většina dívek tráví u počítače méně jak dvě hodiny. Zatímco více jak polovina chlapců tráví u počítače alespoň tři hodiny denně. Abych lépe potvrdila či vyvrátila hypotézu č. 1, připravila jsem si ještě jeden graf. Vstupní data do tohoto grafu jsem upravila tak, abych měla pouze dvě skupiny odpovědí. Jednou skupinou jsou možnosti a) + b) z otázky č. 6, druhou skupinou jsou odpovědi c) + d).

**Graf 11: Kolik času trávíš u počítače denně? - Více jak 3 hodiny denně**



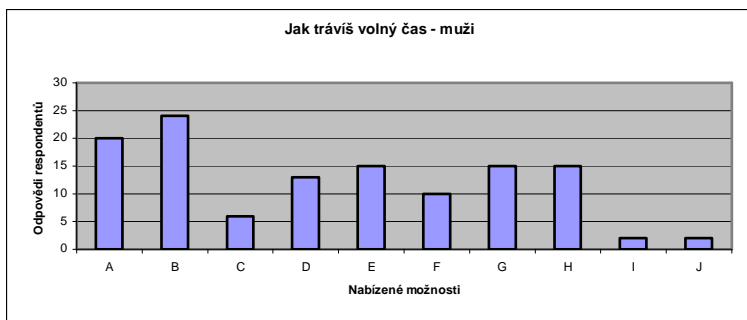
Jak můžeme vidět výsledek je velice těsný. Z 51 respondentů 51% tráví u počítače méně jak 3 hodiny. Můj předpoklad se tedy nepotvrdil. Nicméně i tento těsný výsledek ukazuje, že nemalá část respondentů tráví u počítače významnou část svého volného času.

#### 4.2.4 Rozbor otázky: Jak trávíš volný čas?

Otázka č. 5 byla zaměřena na to, jak mládež tráví volný čas. Respondentům byly nabídnuty tyto možnosti:

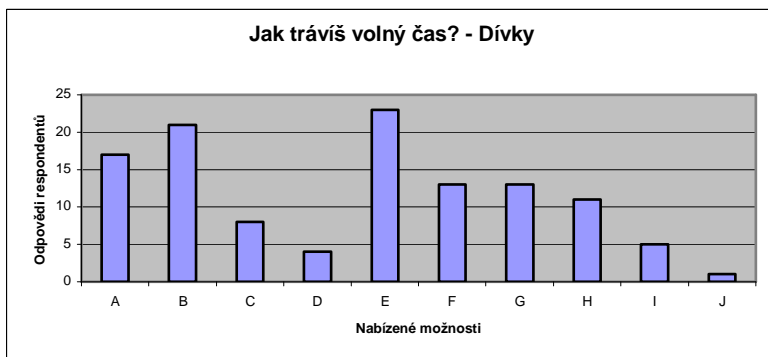
- a) Sport
- b) Hudba
- c) Četba
- d) Počítačové hry
- e) Trávení volného času u PC – ICQ, Facebook, atd.
- f) Parta
- g) Návštěva restaurací, barů a diskoték
- h) Sledování televize
- i) Zájmový kroužek, kurz
- j) Jiné – uveďte

**Graf 12: Jak trávíš volný čas? - Chlapci**



Ze získaných odpovědí vyplývá, že chlapci dávají přednost hudbě a sportu. Patnáct respondentů označilo možnosti návštěva restaurací, barů a diskoték a stejný počet získala i odpověď sledování televize a trávení volného času u PC. Nejméně času tráví chlapci četbou, zájmovými kroužky. Dva z respondentů označili možnost j). Do specifikace uvedli, že volný čas věnují přítelkyni. Dále je z tohoto grafu zřejmé, volný čas strávený u počítače hraním her byl označen méněkrát, že čas strávený u počítače s cílem komunikace. Hypotéza č. 4, kde předpokládám, že chlapci tráví čas u počítače většinou s z důvodu počítačových her se nepotvrdila.

**Graf 13: Jak trávíš volný čas? - Dívky**

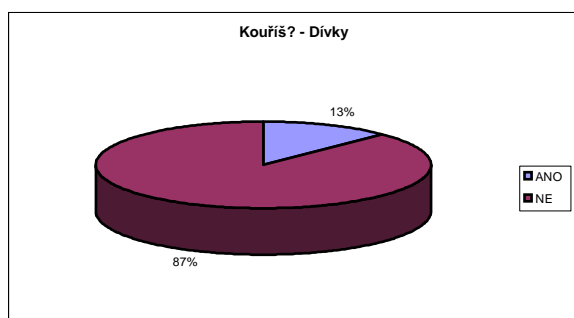


Z tohoto grafu je zřejmé, že téměř všechny oslovené dívky tráví volný čas u PC. Další oblíbenou činností je hudba, sport a návštěva restaurací a obdobných zařízení. Nejméně času věnují dívky četbě, počítačovým hrám a zájmovým kroužkům. V hypotéze č. 3 jsem předpokládala, že dívky čas strávený u počítače věnují komunikaci a jen výjimečně hrám. Jak vyplývá z tohoto grafu, tento předpoklad se potvrdil.

#### 4.2.5 Rozbor otázky: Kouříš?

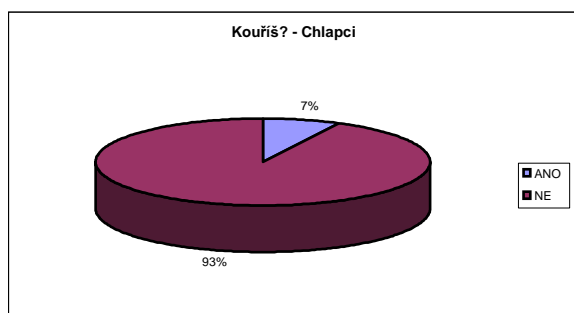
Cílem této otázky bylo zjistit, zda dospívající mládež má aktivní zkušenost s cigaretami či nikoliv. Položila jsem jednoduchou otázku, zda respondent kouří. Respondent si mohl vybrat pouze ze dvou odpovědí ANO x NE.

Graf 14: Kouříš? - Dívky



Je zřejmé, že naprostá většina dívek nekouří, což je na jednu stranu dobrá zpráva. Na druhou stranu, když si jednotlivé dotazníky prostudujeme podrobněji, zjistíme, že možnost ANO si vybraly dívky ve věku 16 a 17 let. Nemohu se nepozastavit nad tím, že dle zákona č. 379/2005 Sb. o ochraně před škodami tabákovými výrobky ve znění pozdějších předpisů, je zakázán prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Takže z tohoto hlediska je výsledek této otázky alarmující.

Graf 15: Kouříš? - Chlapci



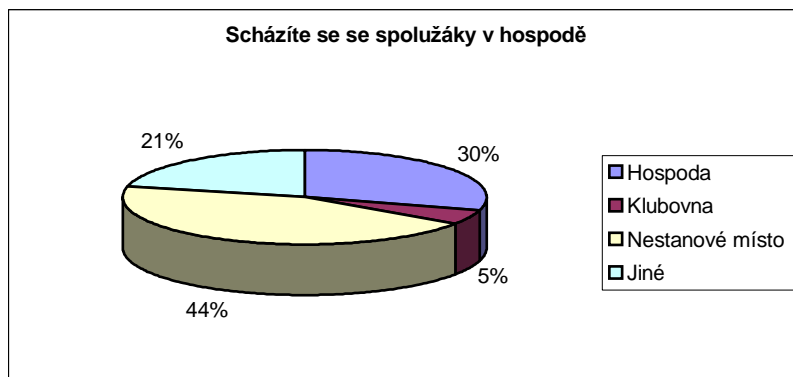
Z tohoto grafu vyplývá, že naprostá většina z oslovených chlapců nekouří. I zde však na tuto otázku odpověděl kladně na tuto otázku jeden respondent mladší 18 let. Na druhou stranu je tento výsledek o něco málo lepší než u dívek.

#### 4.2.6 Rozbor otázky: Scházíte se se spolužáky či „partou“ v hospodě?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda si dospívající mládež určuje prostor pro komunikaci s vrstevníky v restauračních zařízeních nebo upřednostňují jiná místa. K této otázce se

vztahuje i jedna z hypotéz, ve které předpokládám, že většina z oslovených se schází s přáteli v restauračních zařízeních.

**Graf 16: Scházíte se spolužáky v hospodě? - Celkem**

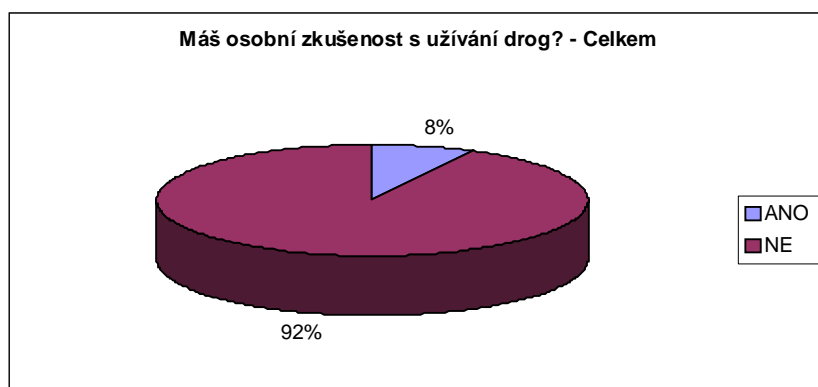


Z výsledků vyplývá, že jen 30% z dotázaných se schází v restauračních zařízeních. Kluboven využívá pouze 5%. U variantu „jiné“ označilo 21 respondentů, někteří ji specifikovali. Objevovali se zde odpovědi: floorbalové hřiště, u jednotlivých členů doma. Vzhledem k tomu, že pro potvrzení hypotézy bylo potřeba, aby možnost a) – scházíme se v restauraci či jiném podobné zařízení (hospoda) byla zaškrtnuta 40% z dotazovaných, je jasné, že tento předpoklad nebyl potvrzen.

#### 4.2.7 Rozbor otázky: Máš osobní zkušenost s užíváním drog?

Cílem této otázky je zjistit, zda respondenti mají osobní zkušenost s užíváním drog.

**Graf 17 – Máš osobní zkušenost s užíváním drog?**



Bohužel z výsledků je zřejmé, že 8% (což jsou 4 z 51) mají vlastní zkušenost s drogami. Domnívám, se že tento výsledek není nijak potěšující.



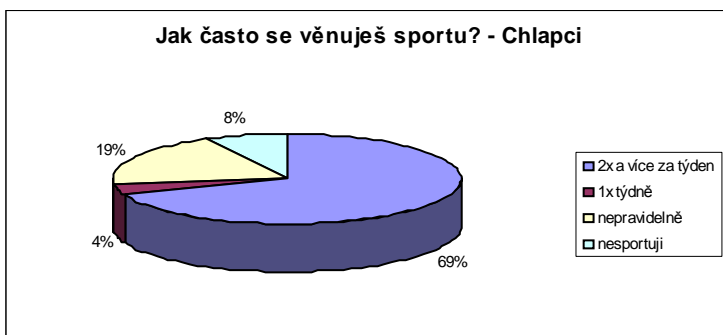
#### 4.2.8 Rozbor otázky: Jak často se věnuješ sportu?

Touto otázkou jsem chtěla zjistit jak často se dospívající mládež věnuje sportu. V hypotéze č. 2 jsem předpokládala, že mládež se věnuje sportu alespoň jedenkrát týdně. Tento předpoklad bude splněn, jestliže

Graf 18: Jak často se věnuješ sportu? - Dívky

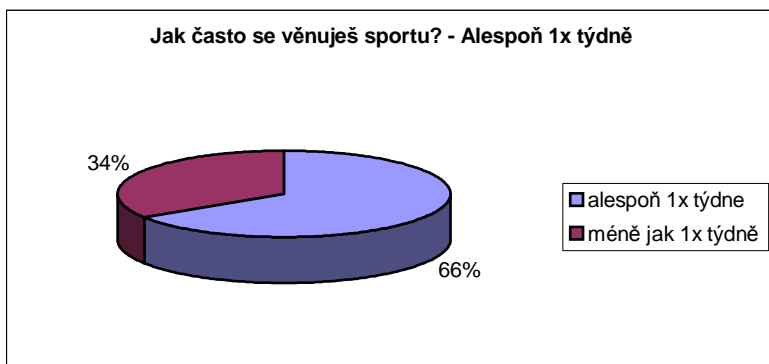


Graf 19: Jak často se věnuješ sportu? - Chlapci



Z výše uvedených grafů vyplývá, že 42% z oslovených dívek se věnuje sportu 2x a více za týden, u chlapců je procento vyšší (69%). Jednou za týden se sportovní činnosti věnuje 29% z dotázaných slečen, u chlapců tuto variantu označil pouze jeden respondent. Nepravidelně se sportu věnuje 25% dívek a 19% chlapců. Jen 4% z oslovených dívek a 8% chlapců označilo možnost, že nesportují. Chlapci se tedy sportu věnují více času než dívky.

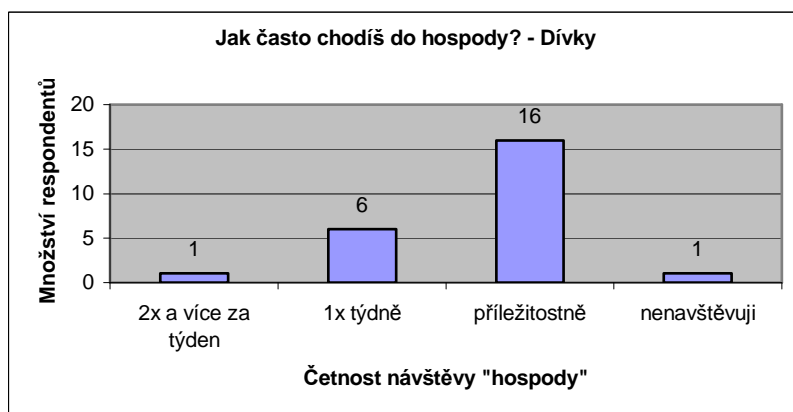
Graf 20: Jak často se věnuješ sportu? – Alespoň 1x týdně



Z tohoto grafu vyplývá, že hypotéza č. 2 o tom, že mladí lidé se sportu věnují alespoň 1x týdně se potvrdila. Podmínka této hypotézy tj. 60% pro odpovědi zahrnující sportovní aktivity alespoň 1x týdně byla splněna. Mladí lidé se tedy sportují pravidelně alespoň 1x týdně.

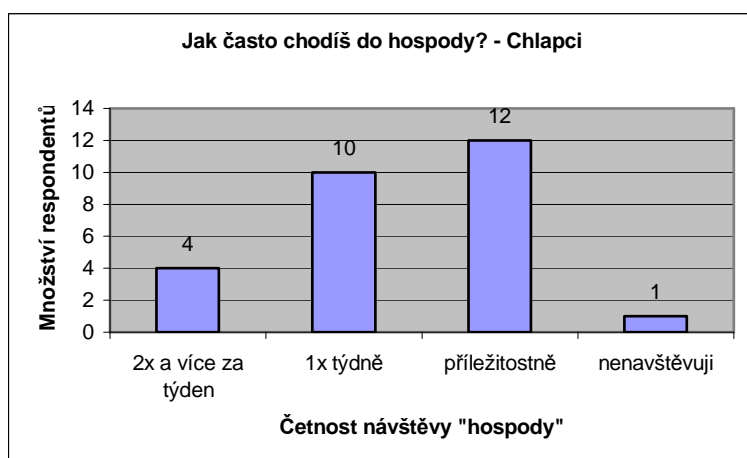
#### 4.2.9 Rozbor otázky: Jak často chodíš do hospody?

Graf 21: Jak často chodíš do hospody? - Dívky



Z grafu vyplývá, že většina dívek navštěvuje restaurační zařízení pouze příležitostně. Pouze jedna respondentka uvedla, že hospodu navštěvuje 2x a více za týden a šest dívek navštěvuje hospodu pravidelně každý týden. Pouze jedna sdělila, že nenavštěvuje toto zařízení vůbec.

Graf 22: Jak často chodíš do hospody? - Chlapci

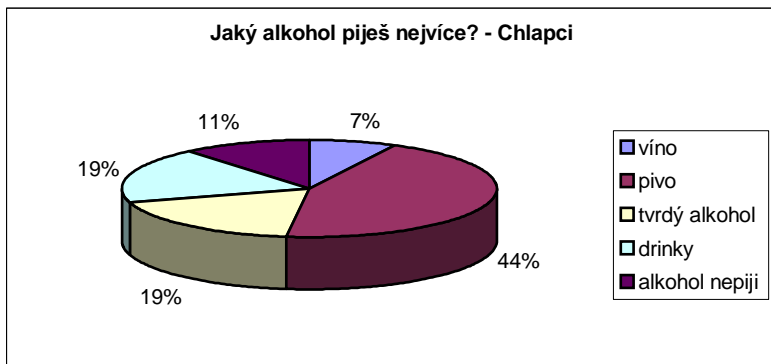


Zatímco u dívek převažovalo množství odpovědí u možností – příležitostně, nenavštěvuji..., u chlapců je tomu jinak. Většina z oslovených navštěvuje hospodu alespoň 1x týdně. Z výsledků tedy vyplývá, že chlapci navštěvují tato restaurační zařízení častěji než dívky.

#### 4.2.10 Rozbor otázky: Jaký alkohol piješ nejvíce?

Ačkoliv většina z oslovených studentů ještě nedosáhla plnoletosti, položila jsem otázku, jaký alkohol dospívající mládež pije nejčastěji. V ideálním případě, bych měla čekat, že počet odpovědí konkretizující druh alkoholu bude maximálně odpovídat počtu plnoletých respondentů.

Graf 23: Jaký alkohol piješ nejvíce? - Chlapci



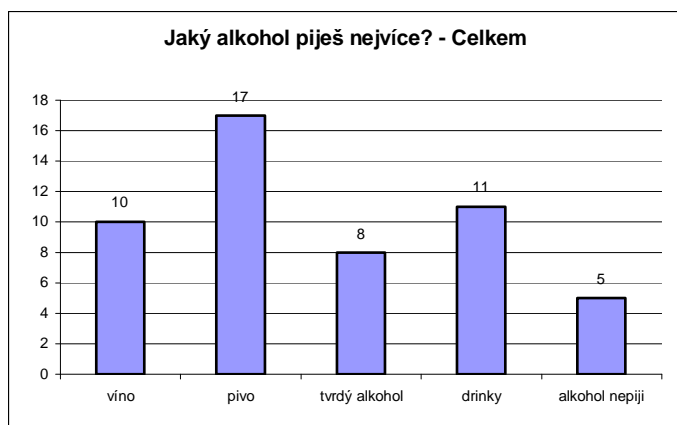
Z těchto výsledků vyplývá, že pouze 11% dotazovaných nepije alkohol. Vzhledem k tomu, že z celkového počtu 27 respondentů je nplnoletých 13, což je 48%. Toto je tedy varovným signálem, protože mnoho mladých, kteří ještě nedosáhly plnoletosti konzumují alkohol.

Graf 24: Jaký alkohol piješ nejvíce? – Dívky



Bohužel u dívek můžeme pozorovat podobný výsledek jako u chlapců. Pouze 8% nepije alkohol, ačkoliv 46% dívek není plnoletých. Zatímco chlapci pijí nejčastěji pivo (44%), dívky nejčastěji konzumují víno (33%). Výsledky jsou v obou případech znepokojující.

**Graf 25: Jaký alkohol piješ nejvíce? – Celkem**



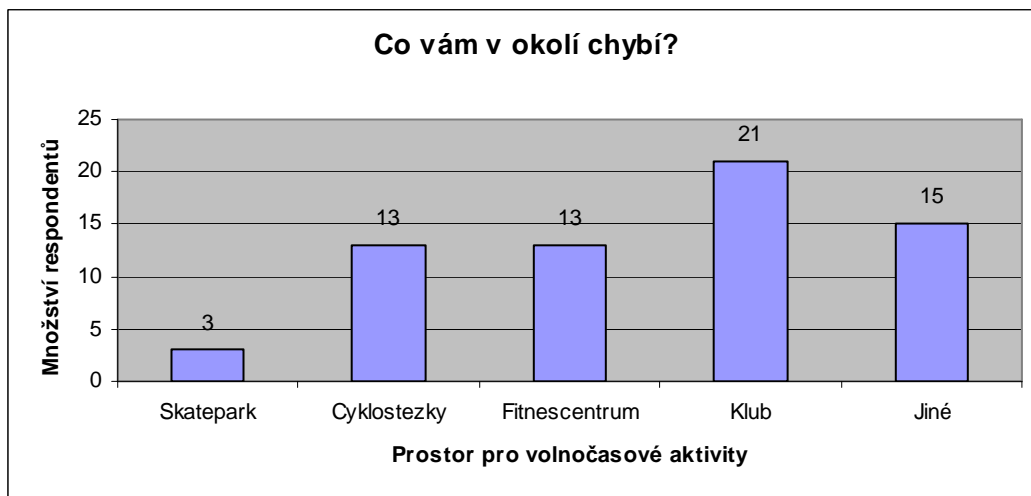
Pokud výsledky z obou grafů (chlapci, dívky) spojíme dohromady, vidíme, že nečasti konzumují mladí pivo, dalším oblíbeným druhem alkoholu jsou drinky, těsně za nimi je víno a až na posledním místě je tvrdý alkohol. Pouze 5 respondentů z 51 uvedlo, že alkohol nepije. Z těchto výsledků vyplývá, že ačkoliv je prodej alkohol neplnoletým jedincům zakázán, je tento zákaz často porušován. Nebo je také možné, že tito jedinci mají starší přátele, kteří jim alkohol koupí. Obě tyto varianty mají stejný výsledek – neplnoletá mládež konzumuje alkohol.

K této otázce se váže jedna z hypotéz. Jedná se o hypotézu, ve které předpokládám, že nejčastěji mládež konzumuje pivo. Tato hypotéza byla potvrzena. Pivo bylo označeno nejvíce respondenty jako alkohol, který pijí nejvíce (17 z 51 oslovených studentů).

#### **4.2.11 Rozbor otázky: Co vám v okolí chybí?**

Zde jsem chtěla zjistit jakým aktivitám by se respondenti rádi věnovali. Zde měli dotazovaní možnost zaškrtnou i více odpovědí. Z výsledků je zřejmé, že nejvíce dospívající mládež postrádá kluby či jiné prostory, ve kterých by se mohli scházet. Zajímavé návrhy se objevili v možnosti e), kde mohli respondenti uvést konkrétní aktivitu, kterou by v daném okolí uvítali. Za zmínku stojí: horolezecké centrum, zimní stadion, pořádná knihovna, pracovní příležitosti, bazén, hudebniny, taneční parket.

Graf 26: Co vám v okolí chybí?



### 4.3 Závěru z dotazníkového šetření

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá:

- více jak polovina respondentů má vlastní PC, všechny domácnosti respondentů mají počítač
- všichni mají připojení na internet, většina z respondentů má neomezený přístup k internetu
- mezi nejčastější volnočasové aktivity byl označen: sport, trávení volného času u PC (ICQ, Facebook,...), návštěva restaurací, sledování televize a poslech hudby
- většina respondentů tráví u počítače více jak 3 hodiny denně
- jen malé procento dotazovaných odpovědělo kladně na otázku, zda kouří (bohužel jsou mezi nimi neploletí jedinci)
- 30% respondentů se schází s přáteli v hospodě, 44% respondentů uvedlo, že nemají konkrétní místo určené k setkávání. Nacházím zde souvislost s nejčastěji označovanou odpovědí 13. otázky – co mládeži chybí v okolí. Zde byla nejčastěji označena varianta – klub
- mezi respondenty byli tací, kteří mají osobní zkušenost s užíváním drog
- většina respondentů se věnuje sportu minimálně jednou týdně
- restaurační zařízení navštěvující více chlapci než děvčata
- nejčastěji konzumovaný alkohol je pivo u chlapců. Dívky nejčastěji pijí víno.

Zhodnocení hypotéz:

1. Předpokládám, že mladí lidé tráví převážně volný čas u osobního počítače (minimálně 3 hodiny denně) viz otázka č. 5, 6

Hypotéza byla vyvrácena: Více jak 3 hodiny denně u počítače tráví méně jak 50% respondentů. Vzhledem k tomu, že tento předpoklad splňuje 49% respondentů, nelze tuto hypotézu považovat striktně za vyvrácenou.

2. Předpokládám, že mladí lidé se sportovním aktivitám věnují pravidelně alespoň 1x týdně, viz otázka č. 10

Hypotéza byla potvrzena:

3. Předpokládám, že dívky tráví volný čas u počítače z důvodu komunikace (Facebook, icq atd.) a zájem o počítačové hry není tak významný. Hypotéza byla potvrzena
4. Předpokládám, že dospívající chlapi tráví volný čas u počítače především hraním počítačových her. Hypotéza nepotvrzena.
5. Předpokládám, že dospívající mládež při výběru z alkoholických nápojů dává přednost pivu. Hypotéza potvrzena.
6. Předpokládám, že z výsledků dotazníků bude zřejmé, že dospívající mládež se často schází v restauraci, či jiném podobném zařízení. Hypotéza nepotvrzena.

#### **4.4 Nabídka volnočasových aktivit v okrese Rychnov nad Kněžnou**

Jak bylo již v této práci zmíněno, zdravý životní styl úzce souvisí s aktivitami ve volném čase (životní rytmus, pohybový režim, duševní aktivita, životospráva, atd.). Proto mne zajímalo, jaké možnosti využití volného času má dospívající mládež v okrese Rychnov nad Kněžnou. Čerpala jsem zejména z internetových stránek, letáků.

Je třeba se zamyslet nad tím, zda má dospívající mládež dostatečný výběr z nabídky aktivit pro volný čas v dané lokalitě. Zaměřila jsem se na nabídku těchto služeb ve třech městech rychnovského okresu (Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí, Dobruška). Předpokládám, že s velikostí města bude přímo souviset i velikost nabídky volnočasových aktivit ať už pro děti, mládež či dospělé.

Kromě níže uvedených institucí, které nabízejí služby, které mohou vyplnit volný čas dospívající mládeže, se v této oblasti nacházejí i nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. Tato zařízení jsou určena dětem a mládeži od 6 do 26 let a to zejména pro ty, které jsou ohroženy sociálně patologickými jevy (kriminalita, drogy, alkohol, atd.). Cílem těchto center je nabízet aktivity pro využití volného času, které mohou vést ke změně životního stylu, kterým jsou ohrožováni. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně. Na území Rychnovska se nacházejí tyto instituce, které tuto sociální službu nabízejí:<sup>46</sup>

- Občanské sdružení Romů rychnovského regionu: Klub romských dětí a mládeže
- Sdružení Jedlová: Diecézní centrum života mládeže Vesmír
- VIA COMMODA, o.s.: Centrum pro mládež KAM

#### **4.4.1 Spádová oblast obce s rozšířenou působností Rychnov nad Kněžnou**

Dům dětí a mládeže, základní umělecká škola, sokol, krytý bazén, BR sportovní centrum – je určeno zejména pro míčové hry (tenis, squash, badminton, floorbal, sálová kopaná), jsou zde ale i další sportovní aktivity (zumba, cardio fitness). Je zde i nabídka masáží. V těsné blízkosti tohoto centra je také nově otevřen krytý bazén, který kromě klasického kondičního plavání nabízí i aqua fitness. V letních měsících je otevřeno místní koupaliště, které se nachází v místním lesoparku Včelné. Velmi oblíbeným sportem jak mládeže tak dospělých jsou in-line brusle. V posledních letech byly vybudovány cyklostezky (samostatná tělesa) vhodné pro in-line brusle. V tomto okrese je i velmi hustá síť cyklostezek. Rychnovský okres se může pyšnit velmi rozmanitou strukturou povrchu (rovina, kopcovitý terén, hory). V těsné blízkosti města Rychnov nad Kněžnou v lesoparku Včelné byla obnovena tradice lázeňského a relaxačního místa. Hotel Studánka, jak se tento komplex jmenuje, byl podpořen z Regionálního operačního programu NUTS Severovýchod. Kromě klasického hotelového ubytování zde najdeme mnoho příležitostí pro využití volného času: bowling, minigolf, fitness centrum, pravidelná cvičení zumba, minigolf, výjízdky na koních, lanové centrum atd. ([www.hotelstudanka.cz](http://www.hotelstudanka.cz)). V podzimních a zimních měsících můžeme svůj volný čas trávit i v krytém zimním stadionu. V zimní sezóně může navštívit zimní střediska Orlických hor.

---

<sup>46</sup> KOLEKTIV AUTORŮ, Adresář poskytovatelů sociálních služeb a návazných komunikativních služeb na Rychnovsku, 2007 str. 6 - 15

Oblíbeným místem setkávání mladých lidí je Gapa centrum. V tomto centru můžeme vyzkoušet bowling, squash, ricochet. Pro ty, co milují cyklistiku, je určen spinning v místním společenském centru, kde se nachází i městská knihovna, základní umělecká škola atd.

#### **4.4.2 Spádová oblast obce s rozšířenou působností Kostelec nad Orlicí**

Dům dětí a mládeže nabízí několik celoročních kurzů pro náctileté i dospělé (šachový klub, kytarový klub, keramika atd.). Základní umělecká škola je určena více méně žákům základních škol. Další institucí, která nabízí širokou škálu volnočasových aktivit pro děti, mládež i dospělé, je Sokol (karate, atletika, aikido, stolní tenis, volejbal, aerobic atd.), zumba, tenis, bowling, jezdecký klub. V Kostelci nad Orlicí je v letních měsících otevřeno koupaliště. V tomto areálu se v průběhu roku konají různé diskotékové akce. Fitcentrum nabízí tyto služby: posilovna, spinning, zumba, solárium, masáže atd. Kdo rád čte, může navštívit tamní městskou knihovnu.

#### **4.4.3 Spádová oblast obce s rozšířenou působností Dobruška**

V městě Dobruška můžeme navštívit plavecký areál, který je složen z krytého bazénu, venkovního koupaliště a sauny. Další služby, které areál nabízí, jsou: aquaaerobik, posilovna, cyklotrenažery.

#### **4.4.4 Shrnutí této kapitoly**

Nabídka volnočasových aktivit je přímo úměrná velikosti sídla. Čím větší obec tím větší nabídka a naopak. Zatímco v Rychnově nad Kněžnou je dle mého názoru pestrá nabídka volnočasových aktivit, v ostatních městech či obcích tak širokou škálu nenajdeme. Je to samozřejmě přirozený vývoj. Ve větších městech si tyto služby najdou snáze své klienty. Je nutné podotknout, že i malé obce (cca do 500 obyvatel) se o volný čas svých občanů starají. V posledních letech se staví či rekonstruuji multifunkční venkovní hřiště. Tyto projekty jsou často spolufinancovány z krajských, národních či evropských prostředků. Pro společenský život a zejména pak pro volný čas občanů v obci má významný vliv sbor dobrovolných hasičů. Často nacházíme i v malých vesnicích sokolovnu, která nabízí širokou škálu možností pro volnočasové aktivity (sport, společenské akce).



V dnešní době, kdy téměř každá domácnost vlastní alespoň jedno motorové vozidlo, je předpoklad, že si za jednotlivými aktivitami lidé dojedou. Ale mládež ve věku do 18 let tuto příležitost nemá. Je přímo vázána na prostředky hromadné dopravy, rodiče či starší kamarádi, kteří mají k dispozici automobil.

#### **4.5 Instituce podávající pomocnou ruku**

V okrese Rychnov nad Kněžnou se nacházejí tato zařízení pomoci, poradenství a prevence:

**Tabulka 1 Instituce prevence a pomoci**

Místo	Účel	Adresa	Odpovědná osoba
Dobruška	Místní protidrogový koordinátor	MěÚ Dobruška, nám. F. L. Věka 26 Dobruška, 518 01	Bc. Pavlína Rohlenová
Kostelec nad Orlicí	Místní protidrogový koordinátor	MěÚ Kostelec nad Orlicí, Palackého náměstí 38, Kostelec n. O. 517 41	Běla Kovaříčková
Rychnov nad Kněžnou	Místní protidrogový koordinátor	MěÚ Rychnov nad Kněžnou, Havlíčkova 136, Rychnov n. Kn., 516 01	Milan Šána
Kostelec nad Orlicí	Poradna pro alkohol, tabák, gamberství a drogy – ambulantní program	Palackého nám. 38, Kostelec n. O. 517 41	Dagmar Serbousková
Rychnov nad Kněžnou	Psychiatrická ambulance – psychiatrická léčba	Javornická 1501, Rychnov n. Kn. 516 01	MUDr. Věra Ruferová

Zdroj: Mapa pomoci [www.drogy-info.cz/index.php/map/](http://www.drogy-info.cz/index.php/map/)

Občanské sdružení Laxus, zajišťuje terénní program, který je podporován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Tento terénní program je určen uživatelům drog. Tuto službu zajišťuje pět pracovníků v Rychnově nad Kněžnou, Kostelci nad Orlicí, Opočně, Dobrušce a na dalších místech Královéhradeckého kraje.

Tisková zpráva za období 1.2.2010 – 31.5.2010 ([www.laxus.cz](http://www.laxus.cz))

Detoxikační jednotka (příjmové oddělení), léčba návykových nemocí se nachází v Nechanicích (je pod záštitou Fakultní nemocnice Hradec Králové).

Preventivně informační oddělení Krajského ředitelství Královéhradeckého kraje – PIS Rychnov nad Kněžnou, Kontaktní osoba: por. Mgr. Alena Kacálková-Chovjková.

(Informace a kontakty v oblasti protidrogové politiky Královéhradeckého kraje)

Mgr. et. Mgr. Aleš Jelínek, Na Lávkách 74, 517 41 Kostelec nad Orlicí, poskytování psychologického poradenství a diagnostiky.

## **5 Závěr**

Jak bylo popsáno v úvodu cílem této práce bylo zjistit, jak dospívající mládež tráví svůj volný čas. Z dotazníkového šetření vyplývá, že volnočasové aktivity se významně přizpůsobují vývoji společnosti. S využitím počítačové techniky se dnes setkáváme na každém kroku (kanceláře, pokladny v obchodech, školy atd). Tímto vývojem jsou ovlivněni děti i mládež. Jak vyplývá z výsledků dotazníkového šetření všechny domácnosti respondentů mají doma počítač, navíc mají všichni připojení na internet. Téměř všichni respondenti tráví u počítače minimálně hodinu denně. Téměř polovina z oslovených tráví u počítače 3 a více hodin denně. Významnou roli hraje počítač a internet v komunikaci mládeže mezi sebou. Téměř všechny oslovené dívky označili možnost „Trávení volného času u PC – ICQ, Facebook, atd.“. Tento fakt tedy potvrzuje předpoklad, že dospívající mládež tráví volný čas u počítače.

Jedním z dalších cílů, bylo zjistit zda respondenti kouří, zda mají osobní zkušenost s užíváním drog a alkoholem. Z výsledků dotazníku vyplývá, že naprostá většina respondentů nekouří. Na druhé straně je znepokojující, že mezi těmi, kdo kladně odpověděli na otázku zda kouří či nikoliv, jsou neplnoletí jedinci. Je těžké říci, co vede mladé lidi k tomu, že kouří. Z vlastní zkušenosti i z rozhovoru s mojí sedmnáctiletou sestrou, která navštěvuje střední odbornou školu Obchodní Akademie T.G. Masaryka v Kostelci nad Orlicí, však vím, že v tomto útlém věku jde často o to, dokázat vrstevníkům dospělost. Mnoho z této mládeže se snaží zapadnout do party a myslí si, že je nutné se začlenit právě tím, že začne kouřit či konzumovat alkohol. Když se zamyslím nad myšlenkou, jaká preventivní opatření v tomto směru jsem měla možnost zaregistrovat, ať už v době kdy jsem navštěvovala střední školu nebo můžu pozorovat nyní, musím bohužel dojít k závěru, že se jedná stále o stejné prostředky – ve škole se objevují plakáty s poukázáním na negativní následky způsobené kouřením či pitím alkoholu, na cigaretových krabičkách jsou varovná upozornění, max. dvakrát ve školním roce se pořádá pro studenty odborná beseda na téma týkající se následků kouření, konzumace alkoholu a v současné době i užívání drog. Otázkou je zda je tato prevence dostatečná, bohužel i přes tuto snahu, stále potkáváme skupinky mladých lidí s cigaretou v ruce.

Jelikož naprostá většina oslovených žáků střední školy z nabízených možností týkajících se druhu alkoholu, označila svůj druh alkoholu, který nejčastěji konzumuje a jen nepatrné množství zvolilo možnost, která uváděla, že alkohol nepijí, usuzuji, že v tomto směru je prevence absolutně nedostačující stejně jako kontrola dodržování zákazu prodeje alkoholických nápojů jedincům mladším 18 let.

Zajímavé výsledky jsem získala z dotazníkové otázky věnované tomu, jaké aktivity či prostory pro ně určené respondenti v dané lokalitě postrádají. Prostor, který chybí mladým lidem nejvíce je klubovna. Jak vyplývá z dotazníků dospívající mládež se schází v restauračních zařízeních nebo nemají určené místo k potkávání se. Proto můžeme pozorovat skupinky mladých lidí, jak se scházejí v parcích, autobusových či vlakových stanicích či jiných otevřených prostorech. Řešení tohoto problému je teoreticky jednoduché – zřídit klubovny, čajovny a podobné prostory, kde by se mladí lidé mohli scházet, diskutovat, hrát kulečnick, šipky atd. Bohužel tato zařízení se v okrese Rychnov nad Kněžnou nacházejí jen zřídka. Problémem jsou samozřejmě finanční prostředky, ze kterých by byl takovýto klub vybudován a poté i dotován jeho provoz. Otázkou je, zda by dospívající mládež ocenila takové kluby, kde by se v nabídce nápojů neobjevil žádný alkohol.

Po zpracování dotazníku jsem si stanovila šest hypotéz. Hypotéza zaměřená na množství volného času stráveného u počítače se nenaplnila (pro splnění hypotézy chybělo pouhé jedno 1%). Ve druhé hypotéze jsem předpokládala, že sportu se dospívající mládež věnuje alespoň 1x týdně – tento předpoklad byl potvrzen. Dále jsem předpokládala, že dívky stráví čas u počítače více s cílem komunikace a nikoliv hraním počítačových her. I tento předpoklad se potvrdil. Další hypotéza stanovila, že chlapci tráví čas u počítače z důvodu hraní počítačových her. Tento předpoklad nebyl potvrzen. Více odpovědí získala varianta PC – komunikace. Pátá hypotéza – nejčastěji konzumovaný alkohol je pivo - stanovila, že bude potvrzena pokud většina respondentů vybere právě pivo. Zde se také předpoklad splnil. V posledním předpokladu jsem se domnívala, že dospívající mládež se nejčastěji schází v restauračních zařízeních. Z výsledků dotazníku vyplývá, že mladí lidé se častěji schází na jiných místech než v „hospodách“.

## Seznam literatury

HAVLÍK, R., KOŤA, J.: *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Potrál s.r.o., 2007, 176 s., ISBN 987-80-7367-327-7

KOL. AUTORŮ: *Výchova a zdraví našich dětí*. 1. vydání, FABULA – Hana Jankovská, Hranice 2007, 233 s., ISBN 987-80-86600-39-0

KOLEKTIV AUTORŮ, *Adresář poskytovatelů sociálních služeb a návazných komunikativních služeb na Rychnovsku*, 2007 s. 60, ISBN 978-80-8671-08-0

KUBÁTOVÁ, H.: *Sociologie životního způsobu*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, 272 s., ISBN 978-80-247-2456-0

KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. A KOL. *Člověk – prostředí – výchova*. Adamov: Paido, 2001, 199 s., ISBN 80-7315-005-2

POKORNY, V. A KOL.: *Prevence sociálně patologických jevů*. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003. 186 s., ISBN 80-86568-04-0

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. A MAREŠ, J.: *Pedagogický slovník*. Praha: Nakladatelství Portál, 1995, 292 s., ISBN 80-7178-029-4

TAXOVÁ, J.: *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1987, 204 s.

VACEK, P.: *Rozvoj morálního vědomí žáků*. 1. vydání, Praha: Portál, 2008, 128 s., ISBN 978-80-7367-386-4

VÝROST, J., SLAMENÍK, I. A KOL. AUTORŮ: *Sociální psychologie*. 2. přepracované vydání a rozšířené vydání, Grada Publishing 2008, 408 s., ISBN: 987-80-247-1428-8

### Internetové zdroje:

Proměny volného času a zaostávání pedagogiky [on-line]. Brické listy [cit. 2010-11-10]. Dostupné z WWW: < <http://www.blisty.cz/2006/7/3/art29205.html> >

Výroční zpráva 2009 – 2010 [on-line]. Kostelec nad Orlicí: Obchodní akademie T.G. Masaryka, 28 s. (PDF). [cit. 2010-10-28]. Dostupný z WWW: <[www.oakostelec.cz/clanek/39-vyrocní-zprava-2009-2010](http://www.oakostelec.cz/clanek/39-vyrocní-zprava-2009-2010)>

*Metodika doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních* [on-line], MŠMT [cit. 2010-11-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/file/13204>>

Základní informace o okrese Rychnov nad Kněžnou [on-line], ČSÚ [cit. 2010-09-02]. <[http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/zakladni\\_informace\\_o\\_okrese\\_rychnov\\_nad\\_kneznou](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/zakladni_informace_o_okrese_rychnov_nad_kneznou)>

Seznam středních škol – Rychnov nad Kněžnou, [on-line].MŠMT, [cit. 2010-10-5].

<<http://rejskol.msmt.cz/>>

*Mapa pomoci - Královehradecký kraj*, [on-line] Informační portál o ilegálních a legálních drogách [cit. 2010-10-6]. <[www.drogy-info.cz/index.php/map/](http://www.drogy-info.cz/index.php/map/)>

*Tisková zpráva za období 1.2.2010 – 31.5.2010* [on-line], sociální a zdravotní služby pro uživatele drog [cit. 2010-11-2] <[www.laxus.cz](http://www.laxus.cz)>

## **Přehled zkratk**

ČSÚ – Český statistický úřad

ČR – Česká republika

PC – osobní počítač

MěÚ – Městský úřad

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a sportu

NUTS - Nomenklatura územních statistických jednotek

Sb. - sbírka

## Seznam obrázků

Obrázek 1 Královéhradecký kraj - okres Rychnov nad Kněžnou .....	31
--	----

## Seznam tabulek

Tabulka 1 Instituce prevence a pomoci .....	51
---	----

## Seznam grafů

Graf 1 Vývoj volnočasových aktivit mládeže.....	25
Obrázek 1 Královéhradecký kraj - okres Rychnov nad Kněžnou .....	31
Graf 2 Věková struktura obyvatel okresu Rychnov nad Kněžnou .....	31
Graf 3 Máš vlastní počítač? - Chlapci .....	36
Graf 4: Máš vlastní počítač? - Dívky.....	36
Graf 5: Máš vlastní počítač? - Celkem .....	36
Graf 6: Připojení k internetu - dívky.....	37
Graf 7: Připojení k internetu - chlapci .....	37
Graf 8: Kolik času trávíš u PC denně? - dívky .....	38
Graf 9: Kolik času trávíš u PC denně? - Chlapci.....	38
Graf 10: Kolik času trávíš u počítače denně? - Celkem .....	38
Graf 11: Kolik času trávíš u počítače denně? - Více jak 3 hodiny denně.....	39
Graf 12: Jak trávíš volný čas? - Chlapci .....	40
Graf 13: Jak trávíš volný čas? - Dívky .....	40
Graf 14: Kouříš? - Dívky .....	41
Graf 15: Kouříš? - Chlapci.....	41
Graf 16: Scházíte se spolužáky v hospodě? - Celkem.....	42
Graf 17 – Máš osobní zkušenost s užíváním drog? .....	42
Graf 18: Jak často se věnuješ sportu? - Dívky.....	43
Graf 19: Jak často se věnuješ sportu? - Chlapci .....	43
Graf 20: Jak často se věnuješ sportu? – Alespoň 1x týdně.....	43
Graf 21: Jak často chodíš do hospody? - Dívky .....	44
Graf 22: Jak často chodíš do hospody? - Chlapci.....	44
Graf 23: Jaký alkohol piješ nejvíce? - Chlapci .....	45
Graf 24: Jaký alkohol piješ nejvíce? – Dívky.....	45
Graf 25: Jaký alkohol piješ nejvíce? – Celkem .....	46
Graf 26: Co vám v okolí chybí?.....	47
Tabulka 1 Instituce prevence a pomoci .....	51

## Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Výsledky dotazníkového šetření – žena

Příloha č. 3: Výsledky dotazníkového šetření – muž

Příloha č. 1

Ahoj,

jmenuji se Hana Vašátková a jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze, provozně-ekonomické fakulty. Ráda bych Vás poprosila o spolupráci při vyplňování dotazníku. Cílem tohoto dotazníku je zjistit, jak trávíte svůj volný čas. Data budou použity pouze pro moji bakalářskou práci a dotazník je zcela anonymní.

Dotazník obsahuje 13 otázek, z nichž na 11 dotazů je možná pouze jedna odpověď a u otázek číslo 5 a 13 je možností více.

### **Dotazník**

2) pohlaví respondenta:

- a) žena
- b) muž

3) věk respondenta

- a) 15
- b) 16
- c) 17
- d) 18
- e) 19

4) Máš vlastní počítač

- a) Ano, mám vlastní
- b) Ne, ale doma počítač mám
- c) Ne, nemám vlastní počítač ani doma nemáme

5) Máte doma připojení na internet?

- a) Ano, máme doma připojení na internet (můj osobní počítač je také po celou dobu připojen)
- b) Ano, máme doma připojení na internet, ale můj počítač nemá možnost být celou dobu připojen
- c) Ne, nemáme připojení k internetu

6) Jak trávíš volný čas? (lze zaškrtnout i více možností - max. 6)

- a) Sport
- b) Hudba



- c) Četba
  - d) Počítačové hry
  - e) Trávení volného času u PC – ICQ, Facebook, atd.
  - f) Parta
  - g) Návštěva restaurací, barů a diskoték
  - h) Sledování televize
  - i) Zájmový kroužek, kurz
  - j) Jiné – uveďte
- 7) Kolik času trávíš u počítače denně
- a) více jak 5 hodin denně
  - b) 3 – 4 hodiny
  - c) 1 – 2 hodiny
  - d) do 1 hodiny
- 8) Kouříš?
- a) Ano
  - b) Ne
- 9) Scházíte se se spolužáky či „partou“ v hospodě?
- a) Ano, většinou se scházíme v restauraci, baru či jiném podobné zařízení
  - b) Ne, většinou se scházíme v klubovně, či prostoru k tomu určeném
  - c) Ne, nemáme pevně stanovené místo, kde se scházíme
  - d) Jiné – uveďte.....
- 10) Máš osobní zkušenost s užíváním drog?
- a) Ano
  - b) Ne
- 11) Jak často se věnuješ sportu?
- a) 2 x a více za týden
  - b) 1 x týdně
  - c) nepravidelně
  - d) sportu se nevěnuji
- 12) Jak často chodíš do hospody
- a) 2 a více za týden
  - b) 1 x týdně
  - c) příležitostně
  - d) hospodu ani podobná zařízení nenavštěvuji

13) Jaký alkohol piješ nejvíce?

- a) Víno
- b) Pivo
- c) Tvrdý alkohol
- d) Míchané drinky
- e) Alkohol nepiji

14) Co vám v okolí chybí? (lze zaškrtnout více odpovědí)

- a) Skatepark
- b) Cyklostezky
- c) Fitnesscentrum
- d) Klub, kde bychom se mohli s přáteli scházet
- e) Cokoli dalšího, co tě napadne .....

Děkuji velice za Váš čas, který jste věnovali mému dotazníku.

## Výsledky dotazníkového šetření

## Žena

1.									
A	B								
24									
2.									
A	B	C	D	E					
0	6	7	6	5					
3.									
A	B	C							
9	13	0							
4.									
A	B	C							
23	1	0							
5.									
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
17	21	8	4	23	13	13	11	5	1
									tanec
6.									
5>hod.	3-4 hod.	1-2 hod.	do 1 hod.						
3	7	11	3						
7.									
ANO	NE								
3	21								
8.									
Restaurační zařízení	Klubovna	Neurčité místo	Jiné						
8	1	15	0						
9.									
A	B								
2	22								
10.									
A	B	C	D						
10	7	6	1						
11.									
A	B	C	D						
1	6	16	1						
12.									
A	B	C	D	E					
8	3	5	6	3					
13.									
A	B	C	D	E					
3	6	5	10	8					
<b>Možnost E:</b>									
pořádná knihovna									
pracovní příležitosti									
nic nechybí - 2x									

bazén									
nevím, bydlím zde krátce									
hudebniny									
nevím									
taneční parket									

## Příloha č. 3

## Výsledky dotazníkového šetření

Muž:										
1.										
A	B									
	27									
2.										
A	B	C	D	E						
0	5	8	10	4						
3.										
A	B	C								
24	3	0								
4.										
A	B	C								
25	2	0								
5.										
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
20	24	6	13	15	10	15	15	2	2	
									přítelkyně - 2x	
6.										
5>hod.	3-4 hod.	1-2 hod.	do 1 hod.							
3	12	11	1							
7.										
8.										
A	B	C	D							
10	2	12	13							
				nemám partu, u jednotlivých členů doma, floorbalové hřiště						
9.										
A	B									
2	25									
10.										
A	B	C	D							
18	1	5	2							
11.										
A	B	C	D							
4	10	12	2							
12.										
A	B	C	D	E						
2	12	5	5	3						
13.										
A	B	C	D	E						
0	7	8	11	7						
<b>Možnost E:</b>										
vysoká škola, obchod ve vsi, nic mi nechybí 2x, hudebniny, zimní stadion, horolezecké centrum										